

DEDDF MARCHNAD FEWNOL Y DU 2020

Ymateb Llywodraeth y DU i'r Adolygiad o Ddeddf Marchnad Fewnol y Deyrnas Unedig 2020 a'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Gorffennaf 15^{fed} 2025

**Wedi'i gyflwyno i Senedd y DU, Senedd yr Alban, Senedd Cymru, a Chynulliad
Gogledd Iwerddon yn unol ag Adrannau 13(2), 22(2), a 44(1) o Ddeddf
Marchnad Fewnol y DU 2020**

Rhagair y Gweinidog

Mae marchnad fewnol sy'n gweithredu'n dda yn y DU yn hanfodol i gyflawni uchelgais y llywodraeth i wella twf economaidd er budd busnesau a phobl ym mhob rhan o'n gwlad. Mae'r ffigurau diweddaraf yn dangos bod masnach rhwng pedair gwlad y DU yn werth £129bn, a'i bod yn arbennig o bwysig i economïau Cymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Dyma pam y gwnaethom lansio'r adolygiad statudol o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU ym mis Ionawr 2025, gan ehangu cwmplas yr adolygiad hwnnw y tu hwnt i'r hyn sy'n ofynnol gan y gyfraith, a pham y gwnes i ymrwymo i gwblhau'r adolygiad hwn erbyn haf 2025 - ymhell cyn y dyddiad cau statudol ym mis Rhagfyr.

Hoffwn gyfleu fy nioch o galon i bawb a gymerodd yr amser i anfon ymateb ysgrifenedig ac i ymuno â'r trafodaethau bwrdd crwn gyda rhanddeiliaid a gynhaliwyd gennym yn ystod mis Mawrth. Rydym wedi ymgysylltu ag amrywiaeth eang o randdeiliaid, gan glywed ystod eang o safbwyntiau - gyda mwy na hanner yr holl ymatebion yn dod o'r gymuned fusnes. Mae'n amlwg bod rhanddeiliaid yn gwerthfawrogi marchnad fewnol sy'n gweithredu'n dda ac eisiau gweld mwy o gydweithio rhwng llywodraethau yn y DU, ynghyd â chyfathrebu ac ymgysylltu cryfach â'r rhanddeiliaid hynny y gallai penderfyniadau polisi llywodraethau effeithio arnynt.

Y neges rydw i wedi'i chlywed yn gwbl glir yw bod angen sicrwydd ar ein busnesau – lle bynnag y maen nhw wedi'u lleoli – y gallan nhw fasnachu'n rhydd o fewn y DU, heb gael eu rhwystro gan aflonyddwch diangen sy'n deillio o wahaniaeth rheoleiddiol sydd wedi'i reoli'n wael rhwng gwledydd y DU. Mae angen eglurder a sicrwydd ar fusnesau hefyd i wneud penderfyniadau cynllunio gwybodus a gwneud penderfyniadau buddsoddi hyderus ar gyfer y dyfodol. Daw'r sicrwydd hwnnw, nid yn unig o'r fframwaith cyfreithiol wrth gwrs, ond hefyd drwy'r ffordd y gwelir bod pedair llywodraeth y DU yn cydweithio.

Rhaid inni gefnogi arloesedd sy'n mynd i'r afael ag anghenion pobl leol. Ond dylem wneud hynny mewn ffordd sy'n hyrwyddo twf economaidd mewn cyd-destun sy'n cydnabod y gall rheoleiddio hefyd fod yn rym er daioni mewn canlyniadau polisi cyhoeddus gwell. Mae hyn yn golygu rheoli gwahaniaeth rheoleiddiol yn fwy gweithredol o fewn y DU, gyda phob llywodraeth yn trafod, yn dylunio a, lle mae manteision clir, yn gweithredu polisi mewn ffordd gydgyssylltiedig.

Rydw i wedi bod yn glir ynglŷn â'r angen i fusnesau gael sicrwydd, a dyna pam nad yw'r adolygiad wedi ystyried diddymu'r Ddeddf nac unrhyw un o'i darpariaethau, a pham nad oedd ein man cychwyn yn gwanhau'r amddiffyniadau a ddarperir gan Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad y Ddeddf. Mae llawer o randdeiliaid busnes wedi dweud wrthym fod y Ddeddf a'r egwyddorion hyn yn darparu amddiffyniadau pwysig i'n cynhyrchwyr, darparwyr gwasanaethau a gweithwyr proffesiynol cymwys. Rydym wedi gwrandao ar y safbwyntiau hynny, ac felly nid ydyn ni'n newid Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad.

Yn lle hynny, fe wnaethom addo archwilio gwelliannau yn y ffordd y mae darpariaethau'r Ddeddf yn gweithredu. Rydw i'n cydnabod y pryderon gwirioneddol iawn a godwyd ynghylch sut y mae marchnad fewnol y DU wedi'i rheoli hyd yn hyn. Dyna pam mae'r adroddiad hwn yn disgrifio sut rydym yn bwriadu hwyluso fframwaith mwy tryloyw, cymesur a phragmatig, gan feithrin trafodaethau polisi agored rhwng llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig, gyda mwy o eglurder i fusnesau a rhanddeiliaid eraill a mwy o ymgysylltiad â nhw. Bydd hyn yn darparu'r sicrwydd sydd mor hanfodol i fusnes, gan sbarduno twf economaidd er budd pawb, ac hefyd yn galluogi llywodraethau datganoledig i fynd i'r afael ag anghenion eu cymunedau.

O ganlyniad, mae llywodraeth y DU yn ymrwymo i gyflwyno'r newidiadau allweddol canlynol:

- a. Gweithredu pob eithriad Deddf Marchnad Fewnol y DU lle mae pob llywodraeth wedi cytuno arnynt mewn Fframwaith Cyffredin;
- b. Ochr yn ochr ag effeithiau economaidd, byddwn nawr yn ystyried yn benodol ddiogelu'r amgylchedd ac iechyd y cyhoedd mewn eithriadau Deddf Marchnad Fewnol y DU, gan sicrhau felly fod cydbwysedd o ffactorau yn cael ei ystyried;
a
- c. Gweithredu proses symlach i ystyried eithriadau arfaethedig sydd â'r effaith economaidd leiaf.

Bydd llywodraeth y DU hefyd yn gweithio gyda llywodraethau datganoledig i sicrhau bod busnesau a Swyddfa'r Farchnad Fewnol yn cymryd mwy o ran mewn trafodaethau ynghylch rheoli marchnad fewnol y DU.

Mae'r mesurau hyn yn bodloni ceisiadau allweddol llawer o randdeiliaid, gan ganiatáu i lywodraethau, busnesau a rhanddeiliaid eraill symud ymlaen gyda'i gilydd wrth reoli'r farchnad fewnol mewn ffordd sy'n darparu twf, swyddi a chyfleoedd ledled ein gwlad.

Y Gwir Anrhydeddus Douglas Alexander AS

Gweinidog Gwladol dros Bolisi Masnach a Diogelwch Economaidd a Gweinidog yn Swyddfa'r Cabinet.

Crynodeb Gweithredol

Mae llywodraeth y DU wedi ymrwymo i sicrhau marchnad fewnol sy'n gweithredu'n dda yn y DU, wedi'i hategu gan fframwaith sy'n cefnogi busnesau i fasnachu heb gostau diangen a rhwystrau eraill. Mae hyn o fudd i fusnesau a defnyddwyr ledled y DU. Yn yr un modd, rydym am barchu'r setliadau datganoli a gyflwynwyd o dan y llywodraeth Lafur ddiwethaf, gan alluogi'r llywodraethau datganoledig yn yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon i ddylunio a gweithredu polisiau sy'n diwallu anghenion pobl yn lleol.

Dyna pam y gwnaethom achub ar y cyfle i gyflwyno ac ehangu cwrdd yr adolygiad o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU y tu hwnt i'r hyn a oedd yn ofynnol yn ôl y gyfraith. Lansiodd ymgyngoriad cyhoeddus hefyd ar 23 Ionawr 2025, gan ein bod yn awyddus i glywed barn rhanddeiliaid ynghylch sut i wella gweithrediad a rheolaeth marchnad fewnol y DU.

Cawsom 85 o ymatebion i'r ymgyngoriad, gyda 48 wedi'u cyflwyno ar-lein a 37 drwy e-bost (gweler dadansoddiad o'r ymatebion yn Atodiad A). Mae'r ymatebion yn cynrychioli ystod eang o randdeiliaid gan gynnwys busnesau a chyrff cynrychioliadol busnesau (BROau), llywodraethau datganoledig, y byd academiaidd, a sefydliadau anlllywodraethol. Roedd busnesau a BROau gyda'i gilydd yn cyfrif am dros hanner cyfanswm yr ymatebion a dderbyniwyd.

Yn gyffredinol, mae cydnabyddiaeth eang o'r angen am fframwaith diogel i gefnogi marchnad fewnol sy'n gweithredu'n dda yn y DU, gydag amrywiaeth o safbwyntiau ynghylch sut y gellid cyflawni hyn orau. Mae cefnogaeth gyffredinol i Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad Deddf Marchnad Fewnol y DU o gydnabyddiaeth gydfuddiannol a pheidio â gwahaniaethu, gydag ymatebion yn cydnabod y rôl bwysig y maen nhw'n ei chwarae wrth hwyluso masnach nwyddau a darparu gwasanaethau'n esmwyth ledled y DU. Mae busnesau a BROau yn arbennig o lafar ynghylch yr angen i osgoi rhwystrau i fasnach rydd, a dangosodd yr ymgyngoriad yn glir bod yr amddiffyniadau a ddarperir gan yr Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn ffordd bwysig o gyflawni hyn.

Yr hyn sydd hefyd yn glir yw bod ystod eang o randdeiliaid eisiau gweld y pedair llywodraeth o fewn y DU yn cydweithio'n fwy effeithiol. Mae hyn yn golygu cael trafodaethau polisi ar y cyd ac ystyried yr effeithiau busnes ac effeithiau ehangach cyn gwneud penderfyniadau. Er enghraifft, roedd llywodraethau'n gallu cydlynu gweithredu'r gwaharddiad diweddar ar werthu fêps untro ledled y DU¹. Mae rhanddeiliaid eisiau gweld llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig yn gweithio fel hyn yn fwy cyson yn y dyfodol.

Nid yw mwyafrif yr ymatebwyr eisiau diddymu na diwygio'r Ddeddf yn sylweddol, er bod llawer wedi datgan pwysigrwydd arloesi sy'n mynd i'r afael ag anghenion lleol. Mae ymatebwyr hefyd eisiau gweld gwelliannau yn y ffordd y mae eithriadau o'r Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn cael eu hystyried a'u cytuno. Rydym wedi meddwl yn ofalus am sut i wella'r prosesau i fynd i'r afael â'r pryderon hyn. O

¹ <https://www.gov.uk/guidance/single-use-vapes-ban.cy>

ganlyniad, rydym yn disgrifio yn yr adroddiad hwn sut y bydd y broses eithrio yn gweithio'n well yn y dyfodol, ac rydym hefyd yn ymrwmo i ystyried tystiolaeth ar effeithiau ar ddiogelu'r amgylchedd ac iechyd y cyhoedd mewn perthynas ag unrhyw eithriad newydd arfaethedig (gweler Atodiad B).

Roedd rhanddeiliaid yn gyffredinol fodlon â'r swyddogaethau presennol a roddir i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA) a'r ffordd y mae Swyddfa'r Farchnad Fewnol (OIM) yn eu cyflawni. Felly, ni fyddwn yn gwneud unrhyw newidiadau i'r trefniadau hyn. Fodd bynnag, mae consensws eang ynghylch llywodraethau yn gwneud gwell defnydd o'r arbenigedd a'r gwerth ychwanegol y gall yr OIM ei gynnig i lywio meddwl polisi. Felly, rydym yn disgrifio yn yr adroddiad hwn sut y bydd gan yr OIM rôl fwy gweithredol o fewn trafodaethau'r Fframwaith Cyffredin.

Dyma'r pecyn cyfan o fesurau. Bydd llywodraeth y DU yn:

- gweithredu eithriadau Deddf Marchnad Fewnol y DU y cytunwyd arnynt gan bob llywodraeth o fewn Fframwaith Cyffredin;
- ochr yn ochr ag effeithiau economaidd, ystyried yn benodol ddiogelu'r amgylchedd ac iechyd y cyhoedd mewn eithriadau Deddf Marchnad Fewnol y DU, gan sicrhau bod cydbwysedd o ffactorau yn cael ei ystyried;
- sefydlu proses Effaith Economaidd Leiaf ar gyfer ystyried eithriadau llai, a'u gweithredu lle mae pob llywodraeth yn cytuno bod gan yr eithriad effaith economaidd o lai na £10 miliwn y flwyddyn;
- gweithredu proses eithriadau "wrth gefn" lle nad yw wedi bod yn bosibl i'r pedair llywodraeth ddod i gytundeb ar eithriad;
- gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig i gytuno ar brosesau ar gyfer sut mae'r pedair llywodraeth yn ymgysylltu â busnesau a rhanddeiliaid eraill ar faterion sy'n cael eu trafod mewn Fframweithiau Cyffredin; a
- gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig i gytuno ar broses i'r pedair llywodraeth gyfeirio materion marchnad fewnol y DU ar y cyd i Swyddfa'r Farchnad Fewnol i gael cyngor.

Mae hyn yn adeiladu ar fesurau eraill a gyhoeddwyd fis Rhagfyr diwethaf, a gafodd groeso da gan lywodraethau datganoledig a rhanddeiliaid. Credwn, drwy gydweithio â'r llywodraethau datganoledig i gynllunio a, lle bo modd, cydlynu'r ddarpariaeth; drwy ymgysylltu'n well ar y cyd â rhanddeiliaid sy'n debygol o gael eu heffeithio gan bolisiâu newydd; drwy ddod â mwy o eglurder a bod yn fwy cymesur yn y ffordd y caiff eithriadau eu hystyried; a thrwy wneud y defnydd gorau posibl o fewnwelediad ac arbenigedd annibynnol yr OIM, ein bod yn mynd i'r afael â'r pryderon allweddol sydd wedi dod i'r amlwg yn ystod yr adolygiad hwn.

Yn benodol, drwy sefydlu Fframweithiau Cyffredin yn gadarn fel y prif le ar gyfer trafodaeth polisi o fewn y llywodraeth, rydym yn anelu at weld cydweithio gwirioneddol rhwng y pedair llywodraeth er budd gorau ein gwlad a'i dinasyddion,

gan symud Deddf Marchnad Fewnol y DU i'r cefndir i bob pwrpas, yn gweithredu yn unig fel sail i farchnad fewnol effeithlon ac effeithiol yn y DU.

Cefndir marchnad fewnol y DU a chyflwyno Deddf Marchnad Fewnol y DU 2020

1. Marchnad fewnol y DU yw'r gofod masnachu sy'n bodoli rhwng pedair gwlad y DU. Mae wedi bodoli ers cannoedd o flynyddoedd. Fodd bynnag, am lawer o ddegawdau, yr oedd gweithrediad marchnad fewnol y DU yn cael ei bennu i raddau helaeth gan aelodaeth y DU o'r Undeb Ewropeaidd
2. Gwelodd ymadawiad y DU o'r UE ym mis Ionawr 2020 gannoedd o bwerau rheoleiddio yn dychwelyd i'r DU. Roedd llawer o'r pwerau hynny mewn meysydd cymhwysedd datganoledig, gan greu'r potensial i reoliadau gwahanol ddod i'r amlwg ledled y DU o ran sut y gellir gwerthu nwyddau, darparu gwasanaethau neu gydnabod cymwysterau proffesiynol.
3. Mae Deddf Marchnad Fewnol y DU, a gyflwynwyd ddiwedd 2020, yn darparu amddiffyniadau i sicrhau nad yw ymddangosiad rheoliadau gwahanol o fewn y DU yn cyflwyno unrhyw rwystrau diangen i barhau i fasnachu nwyddau a gwasanaethau'n rhydd ar draws y DU gyfan – nac yn anfantais i unrhyw weithiwr rhag defnyddio eu cymwysterau i weithio yn unrhyw ran o'r DU.
4. Mae'r Ddeddf yn gwneud hyn drwy sefydlu'r "Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad". Mae'r egwyddorion hyn yn golygu mai dim ond â rheoliadau yn y rhan o'r DU y mae wedi'i leoli ynddo y mae angen i gynhyrchydd nwydd neu ddarparwr gwasanaeth gydymffurfio, er mwyn parhau i allu masnachu'n rhydd ar draws gweddill y DU. Mae hyn wedi darparu'r fframwaith ar gyfer masnachu o fewn y DU am y pedair blynedd a hanner diwethaf.
5. Gwnaethom yn glir yn y ddogfen ymgynghori na fyddai'r adolygiad hwn yn arwain at ddiddymu'r Ddeddf nac unrhyw ran ohoni, ac nad oeddem yn bwriadu gwanhau'r amddiffyniadau a gynigir gan Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad.

Lansio Adolygiad ac ymgynghoriad Deddf Marchnad Fewnol y DU

6. Drwy gynnal yr adolygiad hwn, rydym wedi manteisio ar y cyfle i geisio barn llawer ehangach gan randdeiliaid nag sy'n ofynnol i ni yn ôl y gyfraith, ynghylch sut y mae darpariaethau Deddf Marchnad Fewnol y DU wedi cael eu defnyddio i reoli perfformiad marchnad fewnol y DU ar ôl ymadael â'r UE.
7. Gwnaethom farn y llywodraeth hon yn glir mai Fframweithiau Cyffredin sy'n darparu'r prif le i'r pedair llywodraeth o fewn y DU gymryd rhan mewn trafodaethau polisi a materion sy'n ymwneud â rheoli marchnad fewnol y DU, ac y dylai Deddf Marchnad Fewnol y DU ei hun eistedd yn y cefndir, gan weithredu'n unig fel sail i farchnad fewnol effeithlon ac effeithiol.

8. Fe wnaethom gydnabod bod pryderon wedi bod ynghylch sut yr oedd marchnad fewnol y DU wedi cael ei rheoli o dan lywodraeth flaenorol y DU. Roeddem yn croesawu barn ar welliannau y gellid eu cyflwyno a fyddai'n arwain at gydweithio gwell rhwng y pedair llywodraeth o fewn y DU, a mwy o eglurder ar brosesau ac ymgysylltu gwell â rhanddeiliaid - yn enwedig busnesau.
9. Fe wnaethom hefyd geisio barn ar ba welliannau y gellid eu gwneud i sut y dylid ystyried cynigion ar gyfer eithriadau newydd o gwmpas Deddf Marchnad Fewnol y DU, gan ystyried ffactorau fel meini prawf tystiolaeth, effeithiau economaidd a materion polisi ehangach. Roedd hyn hefyd yn gydnabyddiaeth o feirniadaethau o sut yr oedd cynigion wedi cael eu rheoli hyd yn hyn.
10. Drwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad a'r trafodaethau bwrdd crwn gyda rhanddeiliaid, fe wnaethom sicrhau adborth gwerthfawr ar sut y canfyddir bod Fframweithiau Cyffredin wedi perfformio a'u rhyngweithio â Deddf Marchnad Fewnol y DU.

Adolygiad o'r defnydd o bwerau statudol Rhannau 1 a 2

11. Fel sy'n ofynnol hefyd gan y Ddeddf, rydym wedi adolygu'r defnydd o bwerau diwygio Rhannau 1 a 2, ac wedi asesu effaith ac effeithiolrwydd eu defnydd. Mae'r rhain yn darparu i Ysgrifennydd Gwladol llywodraeth y DU ychwanegu, diwygio neu ddileu unrhyw eitemau sydd wedi'u rhestru ar hyn o bryd ar yr Atodlenni eithriadau nwyddau a gwasanaethau, ac i ddiwygio rhai darpariaethau o'r Ddeddf.

Adolygiad o'r trefniadau ar gyfer cyflawni swyddogaethau Rhan 4

12. Fel sy'n ofynnol o dan y Ddeddf, rydym hefyd wedi cynnal adolygiad o'r trefniadau ar gyfer cyflawni'r swyddogaethau monitro ac adrodd annibynnol o dan Ran 4 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU. Ar hyn o bryd, mae'r rhain yn cael eu cyflawni gan y CMA drwy'r OIM. Rydym wedi dod i'r casgliad na ddylai fod unrhyw newid i gyflawni'r swyddogaethau hyn.
13. Hoffem ddiolch i bawb a gymerodd ran yn yr ymgynghoriad a'r adolygiad, y mae eu hadborth wedi bod yn amhrisiadwy ar gyfer nodi, dylunio a gwneud y newidiadau i weithrediad Deddf Marchnad Fewnol y DU a nodir yn y ddogfen hon.

Rheoli marchnad fewnol y DU a gweithrediad Deddf Marchnad Fewnol y DU

14. Mae Fframweithiau Cyffredin yn gytundebau rhwng llywodraeth y DU a'r llywodraethau datganoledig yn yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon. Maen nhw yn sefydlu strwythurau ar gyfer ymgysylltu rheolaidd i drafod, gwneud penderfyniadau a datrys anghydfodau ynghylch datblygiadau mewn meysydd polisi sydd o fewn cymhwysedd datganoledig. Maen nhw yn darparu ffyrdd o weithio mewn meysydd lle mae parhau â lefel uchel o gydlynw yn gwneud synnwyr, er gwaethaf datganoli pwerau, ac i sicrhau bod unrhyw newidiadau i bolisi yn y meysydd hyn yn cael eu rheoli'n dda ledled y DU.
15. Datgelodd ymatebion i'r ymgynghoriad lefel dda o gefnogaeth i'r rhaglen Fframweithiau Cyffredin, gan gydnabod y gwerth y mae'n ei gynnig i drafodaeth gydlynol rhwng llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig. Nododd rhanddeiliaid fod gweld y pedair llywodraeth yn y DU yn cydweithio yn rhoi mwy o sicrwydd i fusnesau, a all arwain at effeithiau cadarnhaol ar hyder busnesau.
16. Roedd yr ymatebion hefyd yn cydnabod pwysigrwydd Fframweithiau Cyffredin fel lle i'r pedair llywodraeth yn y DU gyfarfod ac ystyried dulliau rheoleiddio a rheoli gwahaniaethau rheoleiddiol ledled y DU, ac felly gefnogi perfformiad effeithiol marchnad fewnol y DU yn weithredol. Croesawyd ymrwymiad ailddatganedig llywodraeth y DU i Fframweithiau Cyffredin mewn nifer o ymatebion ymgynghori a thrafodaethau.
17. Dangosodd yr ymgynghoriad hefyd, er bod busnesau a rhanddeiliaid eraill yn gwerthfawrogi Fframweithiau Cyffredin er mwyn sicrhau trafodaeth lywodraethol gydgyssylltiedig, roedd rhai ymatebwyr yn teimlo bod Fframweithiau Cyffredin wedi tanberfformio; y gall llywodraethau golli golwg ar y rhanddeiliaid yr effeithir arnynt; ac, i rywun o'r tu allan, y gellir gweld Fframweithiau Cyffredin fel "siopau siarad" neu'n aneglur.
18. Roedd barn gan amrywiaeth o rhanddeiliaid bod angen i Fframweithiau Cyffredin weithredu gyda mwy o eglurder, gyda rhaglenni cyflawni polisi'r llywodraeth yn cyfathrebu'n fwy effeithiol â'u rhanddeiliaid allanol ynghylch meysydd trafod sydd ar ddod. Mae rhanddeiliaid eisiau i'w barn gael ei hystyried o fewn trafodaethau Fframweithiau Cyffredin, ac i hyn ddigwydd mewn ffordd glir a thryloyw. Dywedodd un rhanddeiliad:

"Gellid gwella'r system Fframwaith Cyffredin i'w gwneud yn fwy tryloyw i fusnesau. O safbwynt busnes, ychydig iawn o fewnwelediad na chyfathrebu sydd ynghylch pa ddeddfwriaeth bosibl sy'n cael ei hystyried a beth sy'n cael ei drafod. Mae'r mecanweithiau ar gyfer deialog rhynglywodraethol yn ymddangos yn aneglur i fusnesau. Ymddengys nad oes unrhyw ffordd uniongyrchol i fusnesau na'u cynrychiolwyr gyfrannu at y trafodaethau hyn na rhoi eu barn."

19. Yn fwy cyffredinol, roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cynnwys nifer o sylwadau ac awgrymiadau ar gyfer gwelliannau y byddai rhanddeiliaid yn hoffi eu gweld yn y ffordd y mae Fframweithiau Cyffredin yn gweithredu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- a. Fframweithiau Cyffredin ddim yn gweithredu gyda digon o dryloywder. Mae rhanddeiliaid yn teimlo y gellir gweld Fframweithiau Cyffredin fel llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig yn gweithredu y tu ôl i ddrysau caeedig;
- b. penderfyniadau a gymerwyd mewn Fframweithiau Cyffredin heb gael eu cyfleu na'u deall yn dda gan rhanddeiliaid yr effeithir arnynt, gan gynnwys busnesau;
- c. llywodraethau'n methu ag ymgysylltu'n ddigonol â busnesau neu ystyried eu barn wrth ddatblygu a gweithredu polisiâu;
- d. yr effeithiau anfwriadol y gall penderfyniadau a wneir mewn Fframwaith Cyffredin eu cael ymhellach i fyny neu i lawr y gadwyn gyflenwi;
- e. llywodraethau'n methu â chyflwyno materion polisi i lywodraethau eraill yn ddigon cynnar;
- f. diffyg dealltwriaeth ynghylch y berthynas rhwng Fframweithiau Cyffredin a Deddf Marchnad Fewnol y DU (Deddf MFDU); a
- g. rhanddeiliaid anllywodraethol eisiau mwy o gyfranogiad ganddyn nhw eu hunain a'r OIM mewn trafodaethau Fframweithiau Cyffredin.

20. Er bod Fframweithiau Cyffredin yn darparu lle da ar gyfer trafodaeth rynglywodraethol, mae'r penderfyniadau a wneir drwy Fframweithiau Cyffredin yn gosod y fframwaith rheoleiddio y mae ein busnesau, masnachwyr a darparwyr gwasanaethau yn gweithredu drwyddo ledled y DU. Felly mae'n hanfodol bod Fframweithiau Cyffredin yn gweithredu'n effeithiol, gan gynnwys ystyried sylwadau gan rhanddeiliaid.

Rheoli Marchnad Fewnol y DU drwy Fframweithiau Cyffredin

21. Rydym wedi ymrwmo i'r rhaglen Fframweithiau Cyffredin, fel y cadarnhawyd fis Rhagfyr diwethaf. Dyna pam rydym yn sefydlu Fframweithiau Cyffredin fel y prif lle lle mae llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig yn dod ynghyd i drafod materion sy'n ymwneud â rheoli marchnad fewnol y DU yn y meysydd y mae'r Fframweithiau Cyffredin yn eu cwmpasu. Mae rhestr o Fframweithiau Cyffredin lle mae Marchnad Fewnol y DU yn berthnasol wedi'i hatodi yn Atodiad C. Byddwn yn parhau i gydweithio â'r llywodraethau datganoledig i sicrhau gweithrediad llawn a llwyddiant y Fframweithiau Cyffredin.

22. Mae pob llywodraeth yn y DU yn rhoi gwerth uchel ar Fframweithiau Cyffredin fel lle y gallant gynnal trafodaethau cadarnhaol ac adeiladol gyda'i gilydd, ac asesu'r cyfleoedd a'r heriau o ddatblygu polisi mewn meysydd cymhwysedd datganoledig. Mae Fframweithiau Cyffredin yn gweithredu mewn ffordd gydsyniol ac felly'n darparu'r lle cywir ar gyfer ystyried materion y farchnad fewnol.

23. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod ac yn cytuno â phryderon rhanddeiliaid ynghylch y diffyg eglurder ynghylch sut mae Fframweithiau Cyffredin yn gweithredu. **Felly, byddwn yn gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig i wella tryloywder a chyfathrebu ynghylch y rhaglen Fframweithiau Cyffredin yn gyffredinol a thrwy fframweithiau unigol eu hunain.** Bydd hyn yn arwain at ymgysylltiad gwell â busnesau a rhanddeiliaid eraill a ddylai, o ganlyniad, deimlo'n fwy gwybodus ac yn fwy o ran o bethau. Dylai hyn yn ei dro arwain at well penderfyniadau gan lywodraethau a gwell eglurder i fusnesau gefnogi buddsoddiad a thwf.
24. Rydym hefyd yn cytuno â'r safbwyntiau a fynegwyd gan ymatebwyr a hoffai weld rôl fwy cysylltiedig i'r OIM o fewn trafodaethau Fframweithiau Cyffredin. **Byddwn yn gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig i gytuno ar broses i bob llywodraeth wneud atgyfeiriad ar y cyd am gyngor i'r OIM lle nodir effeithiau posibl MFDU mewn trafodaethau Fframweithiau Cyffredin.**

Dod â Fframweithiau Cyffredin i'r amlwg

25. Mae llywodraeth y DU wedi bod yn glir y dylai Fframweithiau Cyffredin fod y prif le i'r pedair llywodraeth yn y DU drafod a chydweithio ar syniadau a pholisïau newydd yn yr ardaloedd maen nhw'n gyfrifol amdanynt, ac i ystyried yr effaith y gallai'r rhain ei chael ar y farchnad fewnol. Dylai Deddf MFDU orwedd yn y cefndir fel offeryn i bob llywodraeth yn y DU reoli achosion o wahaniaethu a allai achosi rhwystrau cost a masnach diangen – gan alluogi symud nwyddau a gwasanaethau'n rhydd a chefnogi pobl i weithio a gwneud busnes.
26. Mae llywodraeth y DU yn credu, o fewn trafodaethau Fframweithiau Cyffredin, y dylai pob llywodraeth fod yn chwilio am gyfleoedd i alinio eu dulliau lle bo'n briodol ac, fan lleiaf, geisio cyflawni rhyngweithrededd polisi ar draws gwahanol rannau o'r DU. Mae'r dull hwn wedi bod yn llwyddiannus yn ddiweddar gyda'r gwaharddiad ar werthu fêps untro. Gwnaeth rhanddeiliaid sylwadau cadarnhaol ar allu llywodraethau i gydweithio ar y mater polisi hwn, ac roedden nhw'n glir y byddent yn hoffi gweld mwy o hyn rhwng llywodraethau, gan nodi ei fod yn rhoi sicrwydd iddynt ac yn hybu hyder busnesau.
27. Rydyn ni'n cydnabod, fodd bynnag, y bydd achosion yn parhau lle gall llywodraeth gynnig dull polisi y maen nhw'n credu mai dim ond drwy sicrhau eithriad o Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad Deddf MFDU y gellir ei weithredu'n llwyddiannus. Gallai hyn fod o ganlyniad i'r angen i fynd i'r afael ag angen polisi lleol penodol, neu i dreialu dull arloesol o her polisi sydd â'r potensial i sicrhau manteision ehangach i'r DU.
28. Fel rhan o'i hymrwymiad i'r rhaglen Fframweithiau Cyffredin, **mae llywodraeth y DU yn cadarnhau y bydd yn trafod eithriadau arfaethedig MFDU mewn cyfarfodydd Fframweithiau Cyffredin, a bydd yn gweithredu'r holl eithriadau y cytunwyd arnynt gan bob llywodraeth drwy Fframwaith Cyffredin. Mae llywodraeth y DU yn bwriadu defnyddio cyfarfodydd Fframweithiau**

Cyffredin i sicrhau atebion polisi rhyngweithredol ledled y DU, cyn belled ag y bo hynny'n rhesymol bosibl, ond hefyd i geisio dod i gytundeb â phob llywodraeth lle mae eithriad yn addas ac yn angenrheidiol.

29. Y tu hwnt i hynny, byddwn yn darparu eglurder llawn ynghylch sut y bydd y broses yn gweithredu. Bydd hyn yn cynnwys amserlenni ar gyfer ystyried cynigion eithrio, a ddylai arwain at lywodraethau'n dod i benderfyniadau'n gyflymach. Mae hyn yn bwysig er mwyn lleihau cyfnodau o ansicrwydd i fusnesau. Nodir proses eithriadau arfaethedig ar gyfer Fframweithiau Cyffredin yn Atodiad B.
30. Mewn achosion lle nad yw'n bosibl i bob un o'r pedair llywodraeth yn y DU ddod i gytundeb o fewn Fframwaith Cyffredin ar gefnogi eithriad, gallai'r llywodraeth sy'n cynnig (gan gynnwys lle mae hynny'n llywodraeth y DU) ddewis cychwyn y broses eithrio "wrth gefn". Byddai'r broses wrth gefn hon hefyd yn berthnasol lle nad yw polisi wedi'i gynnwys o dan Fframwaith Cyffredin, a bydd yn sicrhau bod llwybr clir bob amser i unrhyw lywodraeth gynnig eithriad o Ddeddf MFDU. Gellir dod o hyd i fanylion am y broses eithrio "wrth gefn" yn Atodiad B.
31. Dylai'r rhoi sylw clir hwn i Fframweithiau Cyffredin, trwy i bob llywodraeth ystyried a, lle bo'n briodol, gytuno ar eithriadau Deddf MFDU, ynghyd â gwelliannau i effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd gweithrediad Fframweithiau Cyffredin, arwain at ganlyniadau gwell a mwy amserol sy'n cael eu llywio gan ymgysylltiad busnesau a rhanddeiliaid eraill. Edrychwn ymlaen at weithio gyda'r llywodraethau datganoledig, busnesau a chymuned ehangach o randdeiliaid i reoli marchnad fewnol y DU yn effeithiol yn y ffordd hon.

Dull mwy cymesur o ymdrin â Deddf Marchnad Fewnol y DU

32. Rydyn ni wedi gwrandio ar bryderon llywodraethau datganoledig a rhanddeiliaid ynghylch rheolaeth llywodraeth flaenorol y DU o broses eithriadau marchnad fewnol y DU. Clywsom feirniadaethau ynghylch:

- a. cynigion eithrio yn cael eu hasesu yn erbyn effeithiau economaidd yn unig;
- b. diffyg eglurder ynghylch sut y gwnaed penderfyniadau mewn ymateb i gynigion eithriadau;
- c. diffyg tryloywder ynghylch gweithrediad y broses eithrio; a
- d. pryder rhanddeiliaid ynghylch llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig yn trin trafodaethau eithriadau fel ffordd o ddilyn dadleuon gwleidyddol yn hytrach nag ystyried buddiannau gorau busnesau a rhanddeiliaid eraill..

Clywsom hefyd grwpiau cynrychioliadol busnes yng Nghymru a'r Alban yn mynegi eu cefnogaeth i drefn fwy cymesur sy'n cefnogi llywodraethau datganoledig yn well wrth ddeddfu ar gyfer anghenion lleol.

33. Fodd bynnag, cyflwynwyd dadleuon cryf gan grwpiau busnes ac elusennau lles anifeiliaid ynghylch yr angen i gadw unrhyw wahaniaeth rheoleiddiol o fewn y DU i'r lleiafswm llwyr, gan nodi'r effaith y mae gwahaniaeth yn ei chael ar gostau busnes, sicrwydd a pherfformiad y gadwyn gyflenwi.

34. Rydym yn cytuno bod angen i weithrediad Deddf MFDU fod yn fwy cymesur. Credwn mai'r ffordd orau o wneud hynny yw gwneud y broses a'r meini prawf ar gyfer eithriadau o Ddeddf MFDU yn fwy cymesur. Felly, byddwn yn gweithredu'r mesurau canlynol a ddisgrifir isod:

Ehangu'r ffactorau i'w hasesu gan lywodraethau wrth ystyried eithriad arfaethedig

35. Clywsom yn glir iawn y pryderon a godwyd gan ystod eang o randdeiliaid y gall edrych ar gynigion drwy lens economaidd yn unig arwain at benderfyniadau anghytbwys. Gyda'r sylwadau hynny mewn golwg, rydym wedi penderfynu ehangu'r ystod o ffactorau y dylai'r pedair llywodraeth yn y DU - ar wahân a phan fyddant yn gweithio gyda'i gilydd mewn Fframweithiau Cyffredin - eu hystyried a'u trafod ar gyfer unrhyw eithriad arfaethedig. Byddwn nawr yn ystyried ochr yn ochr â ffactorau economaidd:

- a. **effeithiau/buddion diogelu'r amgylchedd; ac**
- b. **effeithiau/buddion iechyd y cyhoedd**

36. Bydd ystyried y ffactorau hyn ochr yn ochr ag effeithiau neu fuddion economaidd uniongyrchol ac anuniongyrchol yn sicrhau ystyriaeth gytbwys a sylfaen dystiolaeth fwy crwn i lywio unrhyw benderfyniadau terfynol. Mae llywodraeth y DU yn ymrwymo i seilio ei phenderfyniad ynghylch a ddylid cytuno ar eithriad arfaethedig ai peidio ar gydbwysedd y ffactorau hyn, ac rydym yn annog

llywodraethau datganoledig i wneud yr un peth. Bydd hyn yn golygu, lle gall y pedair llywodraeth gytuno bod cydbwysedd y ffactorau hyn yn pwyntio tuag at eithriad, y bydd yr eithriad hwnnw'n cael ei weithredu.

37. Mae materion amgylcheddol ac iechyd y cyhoedd yn feysydd polisi datganoledig allweddol a allai fod yn rhyngweithio â Deddf MFDU. Credwn, drwy ystyried y rheini wrth ystyried eithriad Deddf MFDU, y byddwn yn sicrhau'r cydbwysedd cywir rhwng annog arloesedd ac atebion sy'n diwallu anghenion lleol; a diogelu uniondeb marchnad fewnol y DU. Rydym yn annog llywodraethau datganoledig hefyd i ystyried ffactorau diogelu'r amgylchedd ac iechyd y cyhoedd mewn unrhyw gynnig eithrio.

Eithriadau sydd â'r Effaith Economaidd Leiaf

38. Yn ein hymgyngoriad, gofynnwyd am farn ynghylch a ddylai pob eithriad arfaethedig ddilyn yr un broses o ystyriaeth waeth beth fo maint eu heffaith economaidd. Daeth hyn yn dilyn i lywodraeth y DU gadarnhau ei chytundeb i eithriad i alluogi'r gwaharddiad ar werthu trapiau glud cnofilod yn yr Alban. Gwnaed y penderfyniad hwn ar y sail bod gwerthiannau'r DU yn werth llai na £10 miliwn y flwyddyn. Felly, byddai effaith economaidd y gwaharddiad ar farchnad fewnol y DU yn fach iawn.
39. Cododd ystyriaeth o'r cynnig eithrio penodol hwn gwestiynau ynghylch priodoldeb mynnu cynigion manwl, wedi'u tystiolaethu'n llawn ar gyfer eithriadau mewn ardaloedd sy'n cynrychioli gweithgarwch economaidd lleiaf. Dangosodd ymatebion ar y pwynt hwn yn gyffredinol fod cefnogaeth i lywodraeth y DU gynnal proses eithriadau ysgafnach lle mae tystiolaeth glir i ddangos effeithiau economaidd lleiaf ar farchnad fewnol y DU.

40. Felly rydym yn cyflwyno proses eithrio Effaith Economaidd Leiaf (MEI) newydd a fydd yn cynnwys y canlynol:

- Byddai angen i'r llywodraeth sy'n cynnig ddangos yn rhesymol ac yn gymesur na fyddai effaith economaidd eithriad yn y maes polisi dan sylw yn fwy na £10 miliwn y flwyddyn o ran Costau Uniongyrchol Net Blynyddol Cyfwerth i Fusnesau (EANDCB)²;
- Byddai angen i bob llywodraeth arall fod yn fodlon bod hyn wedi'i ddangos yn ddigonol ac felly nad oedd ganddyn nhw unrhyw wrthwynebiadau i'r eithriad hwn; ac
- Os cytunir, bydd llywodraeth y DU yn ymrwymo i weithredu'r eithriad yn y gyfraith cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl.

41. Mae'r broses newydd hon yn sicrhau dull mwy rhesymol o ystyried cynigion o'r fath. Bydd hefyd yn arwain at wneud penderfyniadau cyflymach rhwng

² Mae'r EANDCB yn amcangyfrif o'r costau uniongyrchol net blynyddol cyfartalog i fusnesau ym mhob blwyddyn y mae'r mesur mewn grym. Fe'i cyfrifir fel gwerth presennol y gost uniongyrchol net i fusnesau wedi'i rannu â swm y ffactorau disgownt sy'n briodol ar gyfer hyd yr amser y mae'r mesur mewn grym. Pennir y gyfradd ddisgownt a ddefnyddir gan Lyfr Gwyrdd Trysorlys EF.

llywodraethau, gan ddarparu mwy o sicrwydd ac eglurder i randdeiliaid yr effeithir arnynt.

42. Fodd bynnag, er mwyn mynd i'r afael â phryderon a fynegwyd hefyd gan nifer o ymatebwyr i'r ymgynghoriad ynghylch effaith bosibl gwahaniaeth cronol o ganlyniad i nifer o eithriadau MEI yn cael eu cytuno yn yr un ardal, rydym hefyd yn cyflwyno'r mesurau diogelwch canlynol:
- a. Bydd llywodraeth y DU yn monitro cyfanswm y gwahaniaeth cronol a gytunwyd o dan y broses MEI symlach, ac yn sbarduno hysbysiad i weinidogion ym mhob llywodraeth lle mae trothwy o £50 miliwn yn cael ei gyrraedd mewn maes polisi neu sector penodol. Gall llywodraethau wrthwynebu cynigion pellach ar gyfer eithriadau MEI yn y maes hwnnw ar ôl i'r trothwy gael ei gyrraedd – yna byddai'r cynnig eithrio yn cael ei ystyried o dan y Fframwaith Cyffredin perthnasol, neu'r broses wrth gefn os nad oes Fframwaith Cyffredin ar waith;
 - b. Monitoring will also consider whether there are disproportionate impacts on specific sectors and/or localities; a
 - c. Bydd yr eithriadau y cytunwyd arnynt o dan y broses MEI hon yn cael eu hadolygu bob tair blynedd.
43. Mae manylion sut y bydd y broses MEI yn gweithio wedi'u nodi yn Atodiad B. Bydd llywodraeth y DU hefyd yn gweithredu mewn deddfwriaeth cyn gynted â phosibl gynnig llywodraeth yr Alban ar gyfer eithriad ar gyfer y gwaharddiad ar werthu trapiau glud cnofilod. Dyma fydd yr enghraifft gyntaf o eithriad Effaith Economaidd Leiaf.

Effeithiolrwydd Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad Deddf Marchnad Fewnol y DU wrth reoli marchnad fewnol y DU ar gyfer nwyddau, gwasanaethau a chymwysterau proffesiynol

44. Fe wnaethom ehangu cwrmpas yr adolygiad y tu hwnt i'r hyn sy'n ofynnol gan y gyfraith, gan ein bod yn credu ei bod yn bwysig gwahodd amrywiaeth o safbwyntiau ynghylch sut y gall Deddf Marchnad Fewnol y DU a'i Hegwyddorion Mynediad i'r Farchnad gefnogi marchnad fewnol y DU orau. Yn yr adran hon, rydym yn nodi'r canfyddiadau allweddol o'r rhan hon o'r ymgynghoriad ynghyd â chasgliadau'r llywodraeth.

Sut mae Deddf Marchnad Fewnol y DU yn cefnogi marchnad fewnol y DU orau ar gyfer nwyddau, gwasanaethau a chydabyddiaeth cymwysterau proffesiynol

45. Wrth lansio ein hymgyngghoriad, roeddem yn glir na fyddai'r llywodraeth yn diddymu'r Ddeddf ac nad oeddem yn bwriadu gwanhau'r amddiffyniadau a ddarperir gan Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad y Ddeddf. Mae hyn oherwydd bod y Ddeddf ac Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn darparu amddiffyniadau pwysig a all, pan fo angen, hwyluso symud a masnachu nwyddau'n rhydd, darparu gwasanaethau ac ymarfer proffesiynau ledled y DU. Mae'r Ddeddf hefyd yn cynnwys amddiffyniadau pwysig ar gyfer lle Gogledd Iwerddon ym marchnad fewnol a thiriogaeth tollau'r DU.

46. Mae'n amlwg o nifer fawr o ymatebion bod y gwarchodaethau hyn yn cael eu gwerthfawrogi'n fawr, yn enwedig gan fusnesau a sefydliadau cynrychioliadol busnes, ond hefyd gan amrywiaeth o randdeiliaid eraill. Yn ogystal â chydabod pwysigrwydd cadw Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad, nododd llawer o fusnesau a sefydliadau cynrychioliadol busnes y byddai diddymu Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn arwain at niwed economaidd, yn enwedig o ran mynediad i farchnad Lloegr o genhedloedd eraill. Dyma enghreifftiau o ymatebion o'r fath:

“Rydym (ni) yn gefnogwyr cryf o egwyddor Deddf y Farchnad Fewnol. Mae amgylchedd rheoleiddio clir a sefydlog ledled y DU yn hanfodol i sicrhau y gall busnesau bwyd a diod gynllunio'n strategol ac yn ariannol ar gyfer y tymor hir”

“..mae ein haelodau'n sicr yn dyheu am sicrwydd i fusnesau. Rydym yn cefnogi egwyddor y ddeddf marchnad fewnol.”

“Mae DMFDU yn bwysig. Mae'n bwysig oherwydd bod marchnad fewnol y DU yn sail i dwf economaidd a sefydlogrwydd buddsoddiad.” Gan ychwanegu os “bydd gennym reoliadau gwahanol, y cyfan fydd hynny'n ei wneud yw cynyddu costau a lleihau cymhwysedd cystadlu”.

47. Roedd ymatebion a nododd hefyd yr angen i barchu'r setliadau datganoli a gyflwynwyd gan y llywodraeth Lafur ddiwethaf:

“Mae (enw wedi'i olygu) yn gefnogwr brwd o werth y setliadau datganoli ledled y Deyrnas Unedig. Wrth gefnogi datganoli, rydym yn cydnabod y bydd gwahaniaeth rheoleiddiol canlyniadol yn anochel.”

48. Rydym yn cytuno â'r farn hon. Mae'r llywodraeth yn parhau i fod yn gwbl ymrwymedig i'r setliadau datganoli. Rydym wedi nodi uchod sut y byddwn yn gweithio gyda'r llywodraethau datganoledig yn fwy agored a chydweithredol, yn bennaf drwy'r Fframweithiau Cyffredin sy'n eiddo ar y cyd.

49. Rydyn ni'n fodlon bod yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn cadarnhau bod Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn y Ddeddf nid yn unig yn darparu amddiffyniadau pwysig i'n busnesau a'n masnachwyr, ond bod y rhanddeiliaid allweddol a fyddai'n cael eu heffeithio fwyaf pe na bai'r amddiffyniadau hynny ar waith yn croesawu'r amddiffyniadau hynny.

Effaith rheoliadau gwahanol ar gadwyni cyflenwi

50. Roedd cydnabyddiaeth ymhlith llawer o ymatebwyr ynghylch yr effaith y gall rheoliadau gwahanol ei chael ar berfformiad y gadwyn gyflenwi. Gofynnodd yr ymgynghoriad a yw effeithiau yn ddiweddarach i lawr y gadwyn gyflenwi yn haws i fynd i'r afael â nhw. Roedd rhywfaint o gefnogaeth i'r farn hon, ond datgelodd yr ymatebion bryderon ynghylch effeithiau rheoliadau gwahanol ar unrhyw ran o gadwyn gyflenwi busnes neu sector. Codwyd pryderon hefyd ynghylch effeithiau anfwriadol a deimlir gan gyflenwyr o ganlyniad i benderfyniadau a wneir mewn Fframweithiau Cyffredin, ac y gellid teimlo'r effeithiau hyn yn gynharach neu'n hwyrach yn y gadwyn gyflenwi. Mae enghreifftiau o ymatebion a dderbyniwyd yn cynnwys:

“...yn gyffredinol mae'n symlach i fusnesau fynd i'r afael â gwahanol rheoliadau sy'n dod i rym yn ddiweddarach yn y broses gyflenwi, fel ar lefel manwerthu, yn hytrach nac yn gynharach, fel ag yn achos safonau cynnyrch.”

“Gallai rheoliad sy'n dod i rym yn ddiweddarach yn y gadwyn gyflenwi arwain at newidiadau yn gynharach yn y gadwyn gyflenwi o hyd. Er enghraifft, canfu'r astudiaeth achos bwydydd Uchel mewn Braster, Halen a Siwgrau fod rhai gweithgynhyrchwyr a gwmpesir gan y rheoliad (ond nid pob un) wedi dewis newid fformiwleiddiad eu cynhyrchion er mwyn sicrhau y gallai manwerthwyr barhau i gynnig eu cynhyrchion ar gyfer hyrwyddo. Nid oedd y rheoliad yn gorchymyn y newidiadau hyn, ond dewisodd cynhyrchwyr ymateb yn y modd hwn. Gallai cadwyn achosol debyg fod yn berthnasol mewn sectorau eraill mewn perthynas â rheoliadau eraill.”

“Mae'r rhan fwyaf o fusnesau'n gweithredu ar draws y pedair gwlad—ychydig iawn sy'n gweithredu'n gyfan gwbl mewn un. Mae DMFDU yn amddiffyn cadwyni cyflenwi ac yn sicrhau y gall busnesau weithredu'n effeithlon ledled y DU.”

“Mae economïau a chadwyni cyflenwi Cymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon wedi'u cysylltu'n agos, ac mae'n bwysig nad oes unrhyw rwystrau i fasnach yn codi rhwng gwledydd cyfansoddol y DU”

51. Mae safbwyntiau o'r fath yn bodloni llywodraeth y DU bod yr achos dros gynnal y gwarchodaethau a ddarperir gan y Ddeddf yn gymhellol. Serch hynny, fel y nodir mewn man arall yn yr adroddiad hwn, byddwn yn gwneud gwelliannau i'r ffordd y mae Fframweithiau Cyffredin yn gweithredu a sut mae'r pedair llywodraeth o fewn y DU yn gweithio gyda'i gilydd ac yn cynnwys rhanddeiliaid mewn trafodaethau polisi.

Cael y cydbwysedd cywir rhwng y potensial ar gyfer arloesiadau rheoleiddio lleol mewn sectorau ac aliniad ledled y DU

52. Rydym am alluogi arloesedd, yn enwedig lle mae hynny'n cefnogi twf economaidd. O'n hymgyngoriad, mae'n amlwg bod rhanddeiliaid yn cytuno. Maen nhw'n cefnogi'n benodol allu llywodraethau datganoledig i lansio mentrau arloesol lleol. Rydyn ni hefyd yn cefnogi hyn, sy'n unol â'n hymrwymiad parhaus i ddatganoli.
53. Fframweithiau Cyffredin yw'r lle cywir i drafod y potensial ar gyfer arloesi polisi. Gallai trafodaethau archwilio sut y gellid diwallu angen lleol a lle mae cyfleoedd ar gyfer alinio a chyflwyno ehangach yn y DU. Dylai ein dull sicrhau ein bod yn meithrin amgylchedd sy'n galluogi mentrau llwyddiannus, fel llywodraeth Cymru'n codi tâl ar fapiau siopa untro, i ddarparu manteision ledled y DU.

Gweithrediad Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad ar gyfer nwyddau, gwasanaethau a chymwysterau proffesiynol hyd yn hyn

54. Cafwyd llawer o ymatebion o blaid Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn y Ddeddf. Mae'n amlwg bod llawer o randdeiliaid yn hoffi'r sicrwydd y mae'r rhain yn ei roi i fusnesau sy'n masnachu ledled y DU, gan hwyluso masnach ddi-rwystr. Mae enghreifftiau o gefnogaeth i Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad yn cynnwys:

“Mae Deddf MFDU yn sail angenrheidiol ar gyfer gweithrediad Marchnad Fewnol y DU mewn byd lle mae Fframwaith Windsor yn creu un ddeinameg reoleiddiol tra bod y DU yn ei gofod rheoleiddiol ei hun ar gyfer llawer o feysydd ar ôl Brexit yn creu un arall. Mae cael sail statudol glir i'r ddau brif lifer mynediad i'r farchnad, sef cydnabyddiaeth gydfuddiannol a pheidio â gwahaniaethu, yn hanfodol.”

“... yn fodlon ar yr egwyddorion fel y'u nodir, o ran y diffiniadau o 'gydnabyddiaeth gydfuddiannol' a 'dim gwahaniaethu’.”

“Hyd yn hyn, mae Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad y DMF wedi gweithredu'n dda, ac maen nhw'n cynrychioli mecanwaith teg i sicrhau bod cynhyrchion yn cael eu darparu i'r DU mewn modd mor deg â phosibl.”

“O safbwynt busnes, mae'r egwyddorion hyn yn darparu lefelau cymharol o sicrwydd ynghylch mynediad at gynhyrchion a chyflenwad ar draws y gwledydd datganoledig, ac yn hyrwyddo marchnad sengl gynaliadwy yn economaidd.”

55. Fodd bynnag, roedd y gefnogaeth hon yn aml yn cyd-fynd â safbwyntiau yn mynegi'r angen i ddarpariaethau'r Ddeddf gael eu hystyried yn fwy effeithiol yn gynharach mewn trafodaethau polisi. Nododd nifer o ymatebwyr hefyd y dylai trafodaethau polisi rhynglywodraethol geisio anelu at aliniad yn hytrach na dilyn dulliau gwahanol. Mae sylwadau a oedd yn cynrychioli'r safbwyntiau hyn yn cynnwys:

“...Er ein bod yn gwerthfawrogi cymhlethdod marchnad fewnol y DU, byddem yn croesawu eglurder ychwanegol ynghylch y meini prawf gofynnol ac amseriad defnyddio'r Ddeddf. Yn ogystal ag egwyddor flaenllaw o alinio lle bynnag y bo modd.”

“...Mae'r Ddeddf wedi creu rhywfaint o ansicrwydd wrth lunio polisiâu. Ar hyn o bryd mae'r Ddeddf yn ennyn dadl sylweddol ynghylch a yw polisi yn berthnasol i egwyddorion y farchnad fewnol, sy'n creu lefel o ansicrwydd ynghylch a fydd polisi'n cael ei weithredu, a oes angen eithriad, neu a ellir rhoi eithriad ac o dan ba delerau. Yn fyr, credwn fod y Ddeddf Marchnad Fewnol wedi gweithio'n rhesymol dda pan fydd llywodraethau'n cytuno, ond bu heriau sylweddol pan fydd anghytundeb.”

56. Mynegwyd rhywfaint o bryder hefyd ynghylch effaith bosibl caniatáu rhagor o eithriadau heb wiriadau a chydbwyseddau priodol. Mae'r mesurau a nodir gennym yn Atodiad B yn dangos sut y byddwn yn mynd i'r afael â'r pryder hwn.

Adolygiad Statudol o'r defnydd o bwerau diwygio

Rhan 1 a 2 Deddf Marchnad Fewnol y DU

57. Mae Rhannau 1 a 2 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU yn rhoi'r pŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol ddiwygio rhai darpariaethau yn y Rhannau hyn o'r Ddeddf, megis ychwanegu, amrywio neu ddileu'r hyn a olygir gan nod cyfreithlon yn Rhannau 1 a 2 a chwmpas yr egwyddor peidio â gwahaniaethu yn Rhan 1. Maen nhw hefyd yn rhoi'r pŵer i ychwanegu, amrywio neu ddileu eithriadau o'r Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad ar gyfer nwyddau a gwasanaethau yn y drefn honno.
58. Fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf, mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi cynnal adolygiad o'r defnydd o bwerau diwygio Rhannau 1 a 2.
59. Fel rhan o'r broses adolygu, ymgynghorodd yr Ysgrifennydd Gwladol â rhanddeiliaid, yn ogystal â Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru, ac Adran yr Economi yng Ngogledd Iwerddon fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf. Fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus, gofynnodd y Llywodraeth y ddau gwestiwn canlynol:

Beth yw eich barn chi ar y defnydd sydd wedi'i wneud o bwerau diwygio Rhan 1 – er enghraifft yr eithriad ar gyfer plastigau untro? Yn benodol, byddem yn croesawu barn ynghylch a yw'r newidiadau wedi cael neu a fyddant yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol, ac a ydynt wedi bod yn effeithiol.

Beth yw eich barn chi ar y defnydd a wnaed o bwerau diwygio Rhan 2 – er enghraifft, dileu eithriadau ar gyfer rhai gwasanaethau? Yn benodol, byddem yn croesawu barn ynghylch a yw'r newidiadau wedi cael neu a fyddant yn cael effaith gadarnhaol neu negyddol, ac a ydynt wedi bod yn effeithiol.

Rhan 1

60. Ar adeg cyhoeddi'r adroddiad hwn, ers i Ddeddf y Farchnad Fewnol yn y DU ddod i rym, nid oes unrhyw ddefnydd wedi'i wneud o'r pŵer i ychwanegu, amrywio na dileu darpariaethau sy'n ymwneud â pha fath o ddarpariaeth statudol sydd o fewn cwmpas yr egwyddor peidio â gwahaniaethu. Hefyd, nid oes unrhyw ddefnydd wedi'i wneud o'r pŵer i ychwanegu, amrywio na dileu nod cyfreithlon mewn perthynas â gwahaniaethu anuniongyrchol.
61. Fodd bynnag, bu un defnydd o'r pŵer i ddiwygio rhestr Atodlen 1 o eithriadau o'r Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad. Ym mis Tachwedd 2021, cynigiodd llywodraeth yr Alban eithrio rhai eitemau plastig untro (SUP) o'r Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad. Dyma'r eithriad cyntaf i'w gynnig yn dilyn cyflwyno Deddf Marchnad Fewnol y DU. Gweithredodd llywodraeth y DU eithriad gan

ddefnyddio'r pwerau yn Rhan 1. Mae'r llywodraeth hefyd wedi ymrwymo i ddefnyddio'r pŵer hwn eto i ddiwygio Atodlen 1 mewn perthynas â gweithredu eithriad ar gyfer gwerthu trapiau glud cnofilod.

62. Yn yr ymgynghoriad, cawsom nifer o gynrychioliadau gan fusnesau, grwpiau amgylcheddol ac academyddion ar y mater hwn. Nodwyd yn aml fod yr eithriad SUP yn enghraifft o lywodraethau'n cydweithio'n dda. Fodd bynnag, beirniadodd rhai ymatebwyr y diffyg tryloywder ac eglurder ynghylch sut y cyrhaeddwyd penderfyniadau eithrio, a mynegodd sefydliad cynrychioliadol busnes bryder ynghylch effaith gwahaniaeth rheoleiddiol yn yr Alban o ganlyniad i'r eithriad hwn. Mae ein gwelliannau ynghylch eithriadau a nodir mewn mannau eraill yn y ddogfen adolygu hon wedi'u cynllunio i fynd i'r afael â'r pryderon hyn.
63. Fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf, mae'r llywodraeth wedi ystyried adroddiad yr OIM ynghylch effaith cyfyngiadau ar werthu plastigau untro (SUP) ar weithrediad marchnad fewnol y DU³. Tynnodd yr OIM sylw at y ffaith bod llywodraethau wedi cydweithio'n dda, gan gynnwys drwy Fframweithiau Cyffredin, fel bod rheoliadau sy'n llywodraethu cynhyrchion unigol wedi'u cyflwyno'n bennaf mewn gwahanol wledydd y DU ar adegau tebyg iawn. Mae hyn wedi golygu bod cyflenwyr ar draws cadwyni cyflenwi a'r gwledydd wedi addasu ar yr un pryd i raddau helaeth.
64. Nododd yr OIM hefyd fod cost cydymffurfio â rheoliadau SUP wedi bod yn sylweddol i rai busnesau – ond nid oedd hyn yn broblem gyda defnyddio pwerau Rhan 1, gan fod y costau ychwanegol o gydymffurfio ag unrhyw wahaniaethau yn y farchnad fewnol oherwydd eithriad wedi bod yn gymharol fach. Mae hyn oherwydd bod cwmplas y rhan fwyaf o reoliadau SUP hyd yn hyn wedi'u halinio. Nododd yr OIM ymhellach fod hyn wedi galluogi'r rhan fwyaf o fusnesau sy'n masnachu ledled y DU i fabwysiadu dull unffurf. Mae hyn yn sicrhau bod eu cynhyrchion/gwasanaethau yn cydymffurfio â rheoliadau SUP ym mhob gwlad, yn hytrach na bod y busnes yn teilwra gwahanol ddulliau yn dibynnu ar y rheoliadau SUP penodol ym mhob gwlad. Tynnodd astudiaeth yr OIM sylw at y ffaith bod busnesau wedi datgan nad oedd y gwahaniaethau mewn rheoliadau SUP a oedd wedi dod i'r amlwg o'r eithriad (ar adeg ei gyhoeddi ym mis Chwefror 2025) wedi rhwystro na chyfrannu'n sylweddol at arloesedd cynnyrch neu broses.
65. Nodwn fod yr OIM wedi argymhell y dylai llywodraethau roi canllawiau clir i gymdeithasau masnach a busnesau perthnasol ar newidiadau rheoleiddio SUP, a sut i gydymffurfio â nhw, cyn gynted â phosibl. Byddai hyn yn helpu'r busnesau hyn i gynllunio ar gyfer eu trosglwyddiad i gynhyrchion amgen. Rydym yn cytuno â'r argymhelliad hwn, ac wedi manylu ar ein cynigion i wella ymgysylltiad gan bob llywodraeth â busnesau ym mharagraff 23.
66. Felly, ar ôl asesu'r ymatebion i'r ymgynghoriad ac adroddiad yr OIM, mae'r llywodraeth yn credu bod defnyddio'r pŵer hwn wedi cyflawni canlyniad effeithiol.

³ <https://www.gov.uk/government/publications/report-on-the-impact-of-restrictions-on-the-sale-of-single-use-plastics-on-the-operation-of-the-uk-internal-market.cy>

Mae hyn oherwydd bod y llywodraeth yn asesu'r effaith bod gwahanol lywodraethau wedi gallu deddfu gwahanol ddeddfwriaethau, ond nid yw hynny wedi arwain at effaith andwyol sylweddol ar uniondeb marchnad fewnol y DU. Fodd bynnag, mae'r llywodraeth yn credu y dylid gwneud gwelliannau i'r broses o ystyried eithriadau rhwng llywodraethau sy'n arwain at ddefnyddio'r pŵer hwn, fel y'i hamlygir mewn man arall yn y ddogfen hon.

Rhan 2

67. Ar adeg cyhoeddi'r adroddiad hwn, ers i Ddeddf Marchnad Fewnol y DU ddod i rym, nid oes unrhyw ddefnydd wedi'i wneud o'r pŵer i ychwanegu, amrywio na dileu nod cyfreithlon mewn perthynas â gwahaniaethu anuniongyrchol.
68. Fodd bynnag, bu un defnydd o'r pŵer i ddiwygio rhestr Atodlen 2 o eithriadau o'r Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad. Defnyddiwyd hyn i wneud newidiadau i'r atodlen yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus ar eithriadau gwasanaethau. Yn benodol:
- ychwanegu eithriadau newydd o'r egwyddor cydnabyddiaeth gydfuddiannol i Ran 1 o Atodlen 2, ar gyfer nwy, trydan, dŵr a gwastraff; gwasanaethau dyfarnu cymwysterau a rhwydweithiau gwres;
 - dileu eithriadau presennol ar gyfer gwasanaethau ariannol, gwasanaethau post, gwasanaethau cyfathrebu electronig, gwasanaethau asiantaethau gwaith dros dro, a gwasanaethau archwilydd statudol o'r rhannau perthnasol o Atodlen 2; a
 - diwygio cwmipas yr eithriadau ar gyfer gwasanaethau cymdeithasol yn Rhannau 1 a 2 o Atodlen 2.
69. Roedd ymatebion i'r ymgynghoriad ar y mater hwn yn gyfyngedig. Croesawyd dileu gwasanaethau ariannol a gwasanaethau archwilydd proffesiynol gan un corff proffesiynol. Nododd sefydliad cynrychioliadol busnes ei bod yn bwysig ystyried effaith unrhyw ddefnydd o'r pŵer ar fusnesau bach a chanolig, yn enwedig mewn rhanbarthau ffiniol. Nododd ymatebwyr eraill faterion ynghylch gweithrediad y broses eithrio yn gyffredinol, a gwmpesir yn yr adran sy'n ymwneud â Rhan 1 ac mewn mannau eraill yn y ddogfen hon. Mae'r llywodraeth wedi asesu bod effaith y newidiadau hyn wedi bod yn gyfyngedig, ac nad ydynt wedi arwain at unrhyw effaith andwyol sylweddol ar weithrediad y farchnad fewnol.

Adolygiad Statudol o'r trefniadau ar gyfer darparu cyngor annibynnol ar farchnad fewnol y DU a'i monitro

Cefndir

70. Mae Rhan 4 o Ddeddf Marchnad Fewnol y Deyrnas Unedig 2020 (y Ddeddf) yn nodi'r trefniadau ar gyfer darparu cyngor annibynnol ar farchnad fewnol y DU, a'i monitro. Mae'r Ddeddf yn rhoi ystod o swyddogaethau i'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA), adran annibynnol anweinidogol o lywodraeth y DU, y mae'n ei chyflawni drwy Swyddfa'r Farchnad Fewnol (OIM). Mae'r OIM yn cefnogi ac yn adrodd ar weithrediad effeithiol marchnad fewnol y DU, yn gwneud asesiadau ac yn darparu cyngor arbenigol ac annibynnol i lywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig ar sut mae deddfwriaeth, rheolau a rheoliadau penodol yn effeithio ar farchnad fewnol y DU.
71. Sefydlwyd yr OIM ym mis Medi 2021. Mae'r OIM yn swyddogaeth ar wahân o fewn y CMA ac mae ganddi banel penodedig o 7 aelod a Chadeirydd. Mae gan yr OIM staff pwrpasol o fewn y CMA, yn ogystal â mynediad at broffesiynau cynghori'r CMA, megis economegwyr, cyfreithwyr, a gweithwyr proffesiynol cynghori cyllid a busnes. Gall yr OIM ffurfio grwpiau tasg sy'n cynnwys aelodau panel yr OIM i gyflawni swyddogaethau a roddir i'r CMA o dan Ran 4, megis darparu cyngor ar fater penodol sy'n berthnasol i farchnad fewnol y DU.

Yr Adolygiad

72. Fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf, mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi cynnal adolygiad o'r trefniadau ar gyfer cyflawni'r swyddogaethau a nodir yn Rhan 4 o'r Ddeddf ac a gyflawnir ar hyn o bryd gan Swyddfa'r Farchnad Fewnol. Mae rhagor o wybodaeth am y gofynion adolygu, yn ogystal â'r swyddogaethau yn Rhan 4, wedi'u nodi yn Atodiad E.
73. Fel rhan o'r broses adolygu, ymgynghorodd yr Ysgrifennydd Gwladol â rhanddeiliaid, yn ogystal â Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru, ac Adran yr Economi yng Ngogledd Iwerddon fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf. Fel rhan o'r ymgynghoriad cyhoeddus, gofynnodd y llywodraeth y ddau gwestiwn canlynol:

Sut gall Swyddfa'r Farchnad Fewnol gefnogi marchnad fewnol y DU orau drwy ei rôl o ddarparu monitro a chyngor annibynnol?

Beth yw eich barn ynghylch a yw'r trefniadau presennol yn Rhan 4 sy'n ymwneud â defnyddio grwpiau tasg Swyddfa'r Farchnad Fewnol yn briodol ar gyfer sicrhau'r perfformiad mwyaf effeithiol ac effeithlon o swyddogaethau Rhan 4 y CMA?

Rôl Swyddfa'r Farchnad Fewnol

74. Wrth gynnal yr adolygiad, mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi dod i'r casgliad bod y trefniadau presennol ar gyfer y ffordd y mae'r swyddogaethau yn Rhan 4 yn cael eu cyflawni yn briodol at ddiben sicrhau'r perfformiad mwyaf effeithiol ac effeithlon o'r swyddogaethau hynny. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol hefyd o'r farn na ddylid gwneud unrhyw newidiadau i swyddogaethau statudol yr OIM, a bod yr OIM yn cyflawni'n gwbl effeithiol yr holl dasgau sy'n ofynnol iddi neu a awdurdodwyd gan y CMA o dan y Ddeddf ac, wrth wneud hynny, yn darparu'r arbenigedd a'r mewnwelediad annibynnol sydd eu hangen i lywio rheolaeth a gweithrediad effeithiol marchnad fewnol y DU. Mewn geiriau eraill, mae'r llywodraeth yn credu bod rôl statudol bresennol yr OIM yn parhau i fod yn addas, ac nad oes angen unrhyw newidiadau i'r swyddogaethau statudol.
75. Fodd bynnag, mae llywodraeth y DU eisiau gweld yr OIM yn adeiladu ar y cynnydd da y mae wedi'i gwneud wrth sefydlu ei enw da cryf am ragoriaeth wrth fonitro ac adrodd ar farchnad fewnol y DU, ac wrth gymhwyso ei harbenigedd i lywio'r ddealltwriaeth o berfformiad ac iechyd marchnad fewnol y DU. Yn benodol, byddwn yn cymryd camau i weithio gyda'r llywodraethau datganoledig i sicrhau bod arbenigedd annibynnol yr OIM yn cael ei ymgysylltu a'i ystyried yn gynharach ac mewn ffordd fwy strwythuredig a chyson o fewn trafodaethau polisi i lywio gwell gwneud penderfyniadau.
76. Mae ymatebion i'r ymgynghoriad yn dangos y byddai hyn yn cael ei groesawu gan amrywiaeth o randdeiliaid, sy'n awyddus i weld y pedair llywodraeth yn rhannu neu'n gweithio o dystiolaeth ac ymchwil a rennir a all arwain at drafodaeth fwy cydgysylltiedig ynghylch effeithiau gwahanol ddulliau rheoleiddio. Mae hyn yn gyson â thema ehangach o'r ymgynghoriad y byddai hyder rhanddeiliaid, yn enwedig ymhlith busnesau, yn cael ei hybu pe bai'r llywodraethau'n gweithio'n well gyda'i gilydd.

Gwaith Swyddfa'r Farchnad Fewnol

Adrodd statudol a phrosiectau penodol i bolisi

77. Mae Swyddfa'r Farchnad Fewnol wedi cynhyrchu tair adroddiad blynyddol ar gyflwr marchnad fewnol y DU. Mae hefyd wedi cyhoeddi adroddiad cyfnodol yn 2023 yn asesu effeithiolrwydd Rhannau 1 i 3 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU; ac wedi cynnal ymchwil manwl i faterion yn ymwneud â marchnad fewnol y DU - yn enwedig y rheoliadau ynghylch plastigau untro (SUP) a gwerthu mawn garddwriaethol. Nodir astudiaethau achos manwl ar gyfer y ddau brosiect hyn yn Atodiad D.
78. Mae gwaith yr OIM mewn perthynas â'r ddau fater hyn yn darparu enghreifftiau cryf o werth yr OIM, gan ddangos ei gallu i:
- cynnal ymchwil mewn ymateb i atgyfeiriad gan un o lywodraethau'r DU (fel yn achos y prosiect mawn garddwriaethol), a

- b. dechrau ei ymchwil ei hun o ganlyniad i fonitro materion polisi marchnad fewnol byw'r DU, lle mae angen am ddadansoddiad arbenigol manwl pellach wedi'i nodi (prosiect SUP).

79. Cafodd yr adroddiadau a gyflwynwyd gan yr OIM ar gyfer y ddau brosiect hyn groeso da gan lywodraethau, busnesau a rhanddeiliaid eraill. Nododd un rhanddeiliad fod adroddiad yr OIM ar fawn garddwriaethol yn "drylwyr ac yn darparu asesiad cytbwys...". Mae prosiect SUP yn benodol yn dangos y gwaith y gall yr OIM ymgysylltu â phanel yr OIM i'w gyflawni, gan gynnwys trwy gwmpasu prosiectau, ymchwil gefndirol, nodi meysydd ffocws allweddol, ac ymgysylltu â llywodraethau a rhanddeiliaid eraill yn effeithiol cyn cyflawni ei chasgliadau. Agwedd allweddol ar hanes llwyddiannus yr OIM o gyflawni adroddiadau defnyddiol yw'r ffaith ei bod yn ofynnol iddi weithredu'n deg, a sicrhau ymgysylltiad cryf ac adeiladol gan y pedair llywodraeth yn y DU.

Data masnach o fewn y DU

80. Mae'r OIM wedi cynnal gwaith strategaeth ddata i eiriol dros ddata o ansawdd gwell ar fasnach o fewn y DU. Yn benodol, cyhoeddodd y Map Ffordd Strategaeth Data yn 2023, a ddiweddarwyd ganddi ym mis Mai 2024 a mis Mehefin 2025. Mae hyn yn ychwanegu'n sylweddol at ein gwybodaeth am batrymau masnach o fewn y DU a'u pwysigrwydd i berfformiad economi'r DU a'i rhannau cyfansoddol. Dylai hyn helpu llywodraethau o fewn y DU i wneud penderfyniadau mwy gwybodus ar bolisiâu sydd â'r bwriad o sicrhau manteision economaidd a manteision eraill i bobl ledled y DU.

81. Wrth gyflawni'r gwaith hwn, mae'r OIM wedi ymgysylltu'n effeithiol iawn ag ystod eang o bartïon â diddordeb a rhanddeiliaid, gan gynnwys llywodraethau, y byd academiaidd ac arbenigwyr ystadegol, gan arddangos setiau data arbrolol a cheisio adborth. Mae'r gwaith hwn yn amlwg wedi cefnogi gallu'r OIM i gyflawni ei chyfrifoldebau monitro ac adrodd mewn ffordd well ac, mewn cyfnod cymharol fyr, rydym wedi gweld symudiad i ffwrdd o ddibynnu ar ddata masnach 2015 i setiau data o 2020, gyda'r disgwyliad o gynhyrchu data blynyddol rheolaidd yn y blynyddoedd i ddod. Edrychwn ymlaen at weld y gwaith hwn yn cael ei ddatblygu ymhellach fel y gall pawb yn y blynyddoedd i ddod elwa o gynhyrchu setiau data cyson, rheolaidd sy'n monitro masnach a dangosyddion perthnasol eraill o farchnad fewnol y DU.

Swyddogaeth ar-lein ar gyfer adrodd ar faterion marchnad fewnol y DU

82. Mae gan yr OIM swyddogaeth adrodd lle gall unrhyw un adrodd am anhawster ynghylch masnach o fewn marchnad fewnol y DU. Nid oes llawer o adborth wedi bod ar ei ddefnydd hyd yn hyn, ac felly nid yw asesiad llawn o'r swyddogaeth hon yn bosibl; fodd bynnag, mae'r llywodraeth yn credu ei bod yn bwysig bod y swyddogaeth hon yn parhau i fod ar gael i fusnesau ledled y DU.

Dangosfwrdd Datblygiadau Rheoleiddiol

83. Ers lansio'r adolygiad hwn, mae'r OIM wedi cyflwyno ei Dangosfwrdd Datblygiadau Rheoleiddio rhyngweithiol. Mae hyn yn galluogi defnyddwyr i

archwilio data, gweld tueddiadau ac adolygu'r gwahaniaethau rheoleiddio posibl o fewn y DU y mae'r OIM yn eu holrhain. Croesawyd y datblygiad hwn gan randdeiliaid ac fe'i gwelir yn gam cadarnhaol wrth fodloni barn a fynegwyd gan rai rhanddeiliaid y gallai'r OIM fod yn fwy rhagweithiol ynghylch sut mae'n rhannu'r wybodaeth y mae'n ei chasglu. Hefyd, rhoddodd arddangosiad clir pellach o sut mae'r OIM yn cyflawni ei chyfrifoldebau monitro ac adrodd. Dywedodd sefydliad cynrychioliadol busnes mawr, "[Hoffem] gynghori y byddai angen diweddariadau rheolaidd i'r dangosfwrdd er mwyn iddo fod yn offeryn defnyddiol".

Adborth pellach ar yr ymgynghoriad

84. Yn ogystal â'r adborth y cyfeirir ato mewn mannau eraill yn yr adroddiad hwn, mae rhanddeiliaid hefyd wedi adrodd yn gadarnhaol ar eu profiad o ymgysylltu'n uniongyrchol â'r OIM, boed hyn lle mae'r OIM wedi cysylltu â nhw fel rhan o un o'i phrosiectau ymchwil, neu lle mae rhanddeiliaid wedi cysylltu â'r OIM i geisio cyngor mewn ymateb i faterion penodol yn y farchnad fewnol. Profiad rhanddeiliaid yw bod yr OIM wedi bod yn glir, yn ymatebol ac yn gymwynasgar.
85. Hoffai rhai rhanddeiliaid weld ehangu ar y swyddogaethau statudol a roddir i'r CMA ac a gyflawnir gan yr OIM. Roedd yr awgrymiadau'n cynnwys:
- a. rhoi pwerau cyflafareddu neu wneud penderfyniadau i'r OIM, er enghraifft i benderfynu a ddylid cytuno ar eithriad arfaethedig o Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad y Ddeddf; and
 - b. yr OIM yn gweithredu system hysbysiadau gwahaniaethau rheoleiddiol (tebyg i System Gwybodaeth Rheoliadau Technegol yr Undeb Ewropeaidd), lle gallai'r Rheolwr Gwybodaeth ar Reoleiddio rybuddio busnesau am feysydd posibl o wahaniaethau a chaniatáu cyfnod penodol i ymateb gyda sylwadau/pryderon.
86. Cwestiynodd rhai rhanddeiliaid allu'r OIM i roi cyngor amserol mewn amgylchedd polisi cyflym.
87. Yn ogystal, er bod adborth cadarnhaol ar y cyfan ar yr OIM, mynegwyd safbwyntiau hefyd sy'n datgelu diffyg cyfarwyddyd ynghylch yr hyn y mae'r OIM yn ei gwneud ac ynghylch ei heffeithiolrwydd wrth wneud ei gwasanaethau'n hysbys i'r gymuned fusnes. Er gwaethaf hyn, mae arbenigedd annibynnol yr OIM yn cael ei gydnabod gan gymunedau busnes a rhanddeiliaid eraill. Mynegodd un gorfforaeth nwyddau defnyddwyr rhyngwladol fawr ei chymeradwyaeth o OIM annibynnol, gan ddatgan, "...rhaid cadw'r graddau o ddidueddrwydd sy'n gysylltiedig ag arfer y darpariaethau hyn gan yr OIM".
88. At ei gilydd, mae hyn yn cadarnhau gwerth OIM annibynnol yn darparu ei chyngor arbenigol ynghylch gweithrediad y farchnad fewnol. Felly, rydym yn fodlon bod ei statws annibynnol yn darparu'r graddau priodol o wahanu sydd eu hangen i lywio'r trafodaethau a'r ystyriaethau polisi rhwng y pedair llywodraeth, tra hefyd yn gwneud ei gwasanaethau a'i harbenigedd yn hygyrch i fusnesau a rhanddeiliaid eraill.

89. Yn yr un modd, credwn mai rôl y llywodraeth yw hysbysu busnesau a rhanddeiliaid eraill am unrhyw newidiadau rheoleiddio arfaethedig neu sy'n datblygu, a bod lle i'r pedair llywodraeth yn y DU wneud hynny'n fwy effeithiol. Byddai hynny wedyn yn cynnig y potensial i'r OIM wella'r cynnwys y mae'n ei chasglu ar ei dangosfwrdd gwahaniaeth rheoleiddiol, fel ei fod yn dod yn offeryn sefydledig sy'n dwyn ynghyd gynlluniau a chynigion rheoleiddiol y pedair llywodraeth mewn un lle.
90. Rydyn ni'n cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch ystwythder a hyblygrwydd yr OIM i ymateb i geisiadau brys, ac yn cytuno y dylai'r OIM gymryd camau i fynd i'r afael â hyn. Mae'r OIM hefyd yn effro i'r angen hwn ac, mewn ymateb, mae eisoes yn ystyried modelau ymchwil i gefnogi cyflwyno adroddiadau byrrach a fyddai'n mynd i'r afael â materion sector neu bolisi penodol. Mae mentrau diweddar gan yr OIM, megis ymgymryd â phrosiect ymchwil SUP a lansio dangosfwrdd gwahaniaeth rheoleiddio rhyngweithiol, yn dangos sut mae'r OIM yn dod yn fwy rhagweithiol. Mae'r dangosfwrdd gwahaniaeth rheoleiddio rhyngweithiol yn darparu enghraifft ardderchog o'r gwerth y gall yr OIM ei gynnig i ddeall y gyfres o feysydd polisi sy'n cael eu monitro, a sut mae'n gwneud hynny mewn fformat amserol a hygyrch.

Modelau amgen posibl ar gyfer monitro ac adrodd ar farchnad fewnol y DU

91. Un o ofynion yr adolygiad hwn yw cynnal asesiad o fodelau amgen ar gyfer cyflawni swyddogaethau Rhan 4 a roddir i'r Swyddfa Argraffu Gwybodaeth. Wrth ystyried hyn, rydym wedi edrych ar yr opsiynau canlynol:
- Sefydlu corff annibynnol i gyflawni swyddogaethau Rhan 4 ynghyd â swyddogaethau cyflafareddu neu wneud penderfyniadau annibynnol ynghylch marchnad fewnol y DU. Gallai hyn gynnwys, er enghraifft, rôl wrth ddefnyddio arbenigedd adrodd a monitro ar gyfer cyflafareddu ar gymhwyso Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad i bolisiau penodol; neu benderfynu ar rinweddau eithriad arfaethedig o Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad.
 - Diddymu'r OIM, a dod â'r holl swyddogaethau monitro ac adrodd statudol yn fewnol o fewn llywodraeth y DU.
- Dydyn ni ddim yn gweld hwn fel opsiwn addas gan ein bod yn credu bod materion sy'n ymwneud â rheoli'r farchnad fewnol yn sylfaenol i lywodraethau. Yn hytrach, credwn mai Fframweithiau Cyffredin yw'r prif fforymau i lywodraethau yn y DU gyfarfod a chael trafodaethau ynghylch goblygiadau'r polisiau sy'n cael eu datblygu i farchnad fewnol y DU. Rydym hefyd yn pryderu y gallai unrhyw ehangu yng nghwmpas a rôl yr OIM neu gorff olynedd arwain at gostau sylweddol i'r pwrs cyhoeddus, yn ogystal ag oedi wrth sefydlu corff newydd neu systemau newydd.

Dydyn ni ddim yn gweld hyn fel opsiwn hyfyw. Mae statws annibynnol yr OIM wedi bod yn hanfodol i'w llwyddiant a'i gallu i reoli cysylltiadau â phob un o'r llywodraethau yn y DU. Gallai dod â'r gallu monitro ac adrodd yn fewnol o fewn llywodraeth y DU greu canfyddiadau o anghydbwysedd uniongyrchol rhwng y llywodraethau o ran perchnogaeth data, rhesymau pam mae data'n cael ei gasglu, a sut y gellid defnyddio'r data. Byddai creu'r math hwn o densiwn yn gweithio yn erbyn amcanion cyffredinol yr adolygiad, sef i bob llywodraeth yn y DU gydweithio'n fwy effeithiol a chydweithredol. Mae'r model presennol ar gyfer cyflawni'r swyddogaethau hyn trwy'r OIM yn cefnogi'r uchelgais hon. Byddai unrhyw symudiad i newid sut mae'r swyddogaethau hyn yn cael eu cyflawni yn gam sylweddol yn ôl o'r cynnydd rhagorol y mae'r OIM wedi'i wneud yn y ffordd y mae'n rheoli cysylltiadau â'r holl lywodraethau.

92. Y tu hwnt i'r ddau opsiwn hyn, mae hefyd yn berthnasol tynnu sylw at yr ymrwymïadau a wnaed ym Mhapur Gorchymyn 2024 [Safeguarding the Union](#) mewn perthynas â rôl yr OIM a lle Gogledd Iwerddon o fewn marchnad fewnol y DU. O ystyried ymrwymiad llywodraeth y DU i Fframwaith Windsor, nid ydym yn bwriadu cyflwyno unrhyw newidiadau yn y maes.⁴

Casgliadau

93. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol wedi dod i'r casgliad bod y trefniadau presennol ar gyfer cyflawni'r swyddogaethau yn Rhan 4 yn briodol at ddiben sicrhau'r perfformiad mwyaf effeithiol ac effeithlon o'r swyddogaethau hynny. Mae'r Ysgrifennydd Gwladol hefyd yn fodlon na ddylid gwneud unrhyw newidiadau i swyddogaethau statudol yr OIM, a bod yr OIM yn cyflawni'n gwbl effeithiol yr holl dasgau sy'n ofynnol iddi gan y CMA o dan y Ddeddf. Wrth wneud hynny, mae'r OIM yn darparu'r arbenigedd a'r mewnwleidiad annibynnol sydd eu hangen i lywio rheolaeth a gweithrediad effeithiol marchnad fewnol y DU..
94. Rydym wedi dod i'r casgliad na ddylid gwneud unrhyw newidiadau i swyddogaethau statudol yr OIM. Mae'r penderfyniad hwn yn cydnabod nid yn unig y ffordd effeithiol iawn y mae'r OIM wedi cyflawni swyddogaethau Rhan 4 hyd yn hyn, a'r mentrau pellach y mae wedi'u cymryd i atgyfnerthu ei henw da ymhellach wrth wneud hynny, ond hefyd bwysigrwydd cadw'r rôl hon ar wahân ac yn annibynnol ar bedair llywodraeth y DU, sy'n amlwg yn cael ei werthfawrogi'n fawr gan yr holl lywodraethau yn ogystal â rhanddeiliaid.
95. Rydym hefyd wedi dod i'r casgliad y dylai rôl yr OIM barhau i fod yn gorff cyngori ac na ddylid ei hehangu i gynnwys unrhyw swyddogaethau cyflafareddu neu wneud penderfyniadau. Mae hyn yn cydnabod pwysigrwydd sicrhau bod rheolaeth marchnad fewnol y DU yn nwylo llywodraethau sy'n atebol i'w deddfwrfeydd priodol. Ymhellach, rydym yn ymwybodol bod gan unrhyw newid i rôl yr OIM y potensial i effeithio ar ganfyddiadau o'i hannibyniaeth pe na bai unrhyw lywodraeth yn cytuno ag unrhyw benderfyniadau a gymerir gan OIM pe

⁴ Fel rhan o'i rôl monitro gyffredinol mewn perthynas â marchnad fewnol y DU, mae'r OIM hefyd yn casglu ac yn adrodd ar ddata masnach sy'n ymwneud â Gogledd Iwerddon.

bai ganddi'r pwerau ychwanegol hynny. Mae gan hyn y potensial i effeithio ar yr ymddiriedaeth sydd wedi'i meithrin trwy waith da'r OIM hyd yn hyn. Rydym hefyd o'r farn y dylai arbenigedd yr OIM barhau i ganolbwyntio ar effeithiau economaidd y farchnad fewnol, a'i bod yn parhau i fod yn gyfrifoldeb llywodraethau i ystyried materion ehangach, megis diogelu'r amgylchedd ac iechyd y cyhoedd, fel rhan o'u hystyriaethau polisi. Y tu hwnt i'r pwynt egwyddorol hwn, mae'n werth nodi y byddai unrhyw ehangu cwmplas yr OIM yn cynrychioli heriau adnoddau sylweddol i'r OIM a'r CMA, y byddai'n rhaid eu diwallu yn y pen draw gan arian o'r pwrs cyhoeddus. Nid oes achos cryf dros wario arian cyhoeddus fel hyn.

Atodiad A: Pwy a ymatebodd i'r ymgynghoriad

Dyma ddadansoddiad o'r ymatebwyr i'r ymgynghoriad drwy e-bost ac arolwg ar-lein ar GOV.UK.

Tabl 1: Dadansoddiad o'r ymatebwyr i'r ymgynghoriad

Ymatebwyr	Nifer o ymatebwyr
Busnes	28
Sefydliad Cynrychioliadol Busnes	23
Academia	10
Llywodraeth	2
Seneddol	2
Grwpiau diddordeb arbennig	16
Cyrff annibynnol	1
Heb ddweud	3

Atodiad B: Proses ddiwygiedig ar gyfer cynnig ac ystyried eithriadau

1. Dylid cynnig eithriadau yn ysgrifenedig i bob Gweinidog perthnasol yn llywodraeth y DU a llywodraethau datganoledig, a fydd yn cadarnhau derbyniad y cynnig. Ystyrir y cynnig drwy un neu fwy o'r tair proses ganlynol.

Eithriadau Effaith Economaidd Leiaf

2. Os yw llywodraeth sy'n cynnig yr eithriad yn credu y byddai cyfanswm effaith economaidd yr eithriad yn llai na £10 miliwn y flwyddyn o ran Costau Uniongyrchol Net Blynnyddol Cyfwerth i Fusnesau (EANDCB), dylent ddarparu tystiolaeth i gefnogi eu hasesiad ochr yn ochr â'u cynnig.
3. Mewn achosion lle mae heriau sylweddol wrth bennu maint yr effaith economaidd, gellid darparu mesurau amgen megis amcangyfrifon o faint y farchnad neu drosiant busnes.
4. Dylai cynigion hefyd ddangos tystiolaeth:
 - a. nad oes unrhyw effeithiau anghymesur ar rai lleoliadau neu fusnesau a fyddai'n cyfyngu ar eu gallu i weithredu ar draws yr MFDU a/neu'n cyfyngu ar weithrediad yr MFDU; ac
 - b. y byddai gan fusnesau a/neu ddefnyddwyr ddewisiadau amgen hawdd eu cyrraedd i'r cynnyrch neu'r gwasanaeth yr effeithir arno gan yr eithriad, neu na fyddent dan anfantais sylweddol o beidio â chael mynediad at y cynnyrch neu'r gwasanaeth.
5. Dylid cynnal asesiad o'r dystiolaeth o fewn chwe wythnos i'r ohebiaeth weinidogol yn cynnig yr eithriad.
6. Ar ddiwedd y cyfnod chwe wythnos hwnnw, os yw pob llywodraeth wedi cytuno bod y cynnig yn bodloni'r trothwy ar gyfer eithriad MEI, bydd llywodraeth y DU yn dechrau'r broses o weithredu'r eithriad, neu'n ysgrifennu at y llywodraethau datganoledig yn egluro pam nad yw hyn yn wir.
7. Os bydd un neu fwy o lywodraethau yn gwrthwynebu'r achos dros eithriad MEI, ac nad yw'r llywodraeth sy'n cynnig yn gallu cynhyrchu tystiolaeth bellach neu wybodaeth arall sy'n mynd i'r afael â phryderon y llywodraethau hynny, yna bydd yr eithriad yn cael ei ystyried o dan y Fframwaith Cyffredin perthnasol, neu o dan y broses eithrio wrth gefn os nad oes Fframwaith Cyffredin perthnasol ar waith.
8. Bydd llywodraeth y DU hefyd yn gweithredu'r mesurau diogelwch canlynol ar gyfer y broses eithrio MEI:
 - a. Bydd llywodraeth y DU yn monitro cyfanswm y gwahaniaeth cronol a gytunwyd o dan y broses MEI symlach, ac yn sbarduno hysbysiad i weinidogion ym mhob llywodraeth lle mae trothwy o £50 miliwn yn cael ei gyrraedd mewn maes polisi neu sector penodol. Gall llywodraethau wrthwynebu cynigion pellach ar gyfer eithriadau MEI yn y maes hwnnw ar ôl i'r

trothwy gael ei gyrraedd – yna byddai'r cynnig eithrio yn cael ei ystyried o dan y Fframwaith Cyffredin perthnasol, neu'r broses wrth gefn os nad oes Fframwaith Cyffredin ar waith;

- b. Bydd monitro hefyd yn ystyried a oes effeithiau anghymesur ar sectorau a/neu leoliadau penodol; a
- c. Bydd yr eithriadau y cytunwyd arnynt o dan y broses MEI hon yn cael eu hadolygu bob tair blynedd.

Eithriadau Fframweithiau Cyffredin – proses arfaethedig

9. Pryd bynnag y bydd unrhyw blaid yn cynnig gwelliant i Atodlenni 1 neu 2 o'r Ddeddf gan Fframwaith Cyffredin:
 - a. Unwaith y bydd pob llwybr i archwilio dulliau polisi tebyg wedi'i ddilyn o fewn y Fframwaith Cyffredin, dylai'r parti sy'n ceisio eithriad nodi cwmphas a rhesymeg yr eithriad arfaethedig; a darparu tystiolaeth – gan gynnwys mewnbwn gan fusnesau yr effeithir arnynt ac unrhyw dystiolaeth OIM a geisiwyd.
 - b. Dylid bwrw ymlaen ag ystyried y cynnig, y dystiolaeth gysylltiedig a'r effaith bosibl yn gyson â'r prosesau sefydledig fel y'u nodir yn y Fframwaith Cyffredin perthnasol. Bydd cynigion eithrio yn ystyried tystiolaeth yn benodol o'r canlynol:
 - i. effeithiau economaidd uniongyrchol ac anuniongyrchol (gan gynnwys costau i fusnesau);
 - ii. diogelu'r amgylchedd; ac
 - iii. iechyd y cyhoedd.
10. Cydnabyddir y bydd gan bob plaid eu prosesau eu hunain ar gyfer ystyried cynigion polisi, cyn ceisio cytuno'n ffurfiol ar y safbwynt o fewn y Fframweithiau Cyffredin perthnasol. Cydnabyddir hefyd y gallai newid polisi sylweddol i gynnig eithrio sy'n digwydd yn ystod trafodaethau olygu bod angen cytundeb pellach / newydd rhwng partïon.
11. Lle mae gwahaniaeth polisi wedi'i gytuno gan bob llywodraeth drwy Fframwaith Cyffredin, dylid cadarnhau hyn yn y Fframwaith Cyffredin perthnasol. Mae hyn yn cynnwys unrhyw gytundeb i greu neu ddiwygio eithriad i Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad Deddf MFDU.
12. Dylid cofnodi tystiolaeth o safbwynt terfynol pob plaid ynghylch unrhyw eithriad, a'r ffaith bod cytundeb wedi'i gyrraedd, ym mhob achos. Gallai hyn fod ar ffurf cyfnewid llythyrau rhwng gweinidogion priodol llywodraeth y DU a'r llywodraeth ddatganoledig.
13. Mae partïon yn parhau i allu defnyddio'r mecanwaith datrys anghydfodau o fewn y Fframwaith Cyffredin priodol, os dymunir. Nid yw'r angen i geisio eithriad yn golygu'n awtomatig fod anghydfod i'w ddatrys.
14. Bydd llywodraeth y DU yn ymrwymo i weithredu'r holl eithriadau y cytunwyd arnynt yn ffurfiol gan bob llywodraeth o fewn Fframwaith Cyffredin.

Proses Eithrio Wrth Gefn

15. Bydd y broses eithrio wrth gefn yn berthnasol yn yr amgylchiadau canlynol:

- lle nad yw gwaharddiad arfaethedig wedi'i gynnwys o dan Fframwaith Cyffredin neu nad yw'n gymwys ar gyfer y broses MEI;
- lle na chyrhaeddir cytundeb i eithriad mewn Fframwaith Cyffredin; neu
- lle na chyrhaeddir cytundeb i waharddiad o fewn y broses MEI.

16. Yn yr amgylchiadau hyn, gall plaid ysgrifennu at y gweinidog llywodraeth berthnasol yn y DU, gan anfon copi at bob gweinidog llywodraeth ddatganoledig perthnasol, gan nodi eu bod yn dymuno cynnig eithriad drwy'r broses wrth gefn.

17. Bydd cynigion eithrio o dan y broses hon yn cael eu cydnabod yn ysgrifenedig gan y gweinidog llywodraeth y DU perthnasol o fewn mis, a dylent dderbyn ymateb cyhoeddedig, gweinidogol gan lywodraeth y DU o fewn chwe mis i'r cynnig gael ei wneud. Os na chyrhaeddwyd penderfyniad yn yr amserlen hon – er enghraifft, os nad yw'r dystiolaeth a ddarparwyd yn ddigonol i wneud penderfyniad – dylai'r ymateb esbonio pam nad yw hyn wedi bod yn bosibl ac ymrwymo i amserlen newydd. Dylid cyhoeddi hyn i ymestyn tryloywder i fusnesau a Fframweithiau Cyffredin.

18. Bydd penderfyniadau eithrio o dan y broses wrth gefn yn ystyried tystiolaeth yn benodol o'r canlynol:

- effaith economaidd uniongyrchol ac anuniongyrchol (gan gynnwys costau i fusnesau);
- diogelu'r amgylchedd; ac
- iechyd y cyhoedd.

Cwblhau eithriad

19. O dan adran 10 neu adran 18 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU 2020, mae angen cymeradwyaeth dau Dŷ Senedd y DU drwy'r weithdrefn penderfyniad cadarnhaol ar gyfer gwelliannau i'r Atodlenni sy'n cynnwys eithriadau rhag cymhwyso Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad. Pan gyrhaeddir cytundeb i eithriad o'r fath o fewn Fframwaith Cyffredin, drwy'r broses Mynediad i'r Farchnad, neu drwy'r broses wrth gefn, Ysgrifennydd Gwladol yr adran o lywodraeth y DU a enwir yn y Fframwaith sy'n gyfrifol am sicrhau bod offeryn statudol drafft yn cael ei gyflwyno gerbron Senedd y DU.

Atodiad C: Fframweithiau Cyffredin sy'n berthnasol i Farchnad Fewnol y DU

Fframwaith

Sylweddau peryglus: fframwaith cynllunio

Iechyd a lles anifeiliaid

Sylweddau ymbelydrol

Rheoliadau gwrtaith

Mathau o blanhigion a hadau

Diogelwch a hylendid bwyd a bwyd anifeiliaid

Iechyd planhigion

Cemegau a phlalladdwyr

Labelu maeth a safonau cyfansoddiadol

Rheoli a chefnogi pysgodfeydd

Taliad hwyr

Cynhyrchu organig

Cymorth amaethyddol

Diogelwch ac ansawdd gwaed

Safonau cyfansoddiadol a labelu bwyd

Organau, meinweoedd a chelloedd (ar wahân i embryonau a gametau)

Ansawdd aer

Atal a rheoli llygredd integredig: datblygu a gosod y Technegau Gorau sydd ar Gael (BAT)

Sylweddau sy'n disbyddu'r osôn a nwyon tŷ gwydr fflworinedig

Adnoddau a gwastraff

Swotech

Gwasanaethau

Cydnabyddiaeth gydfuddiannol o gymwysterau proffesiynol

Deddfwriaeth meintiau penodedig a bwyd wedi'i becynnu

Atodiad D: Astudiaethau Achos Ymchwil OIM

Astudiaeth Achos OIM 1 - Prosiect Ymchwil Mawn Garddwriaethol

Cais Defra o dan adran 34(1) Deddf Marchnad Fewnol y DU 2020

1. Ar 2 Awst 2022, ysgrifennodd Ysgrifennydd Gwladol yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Defra) at Gadeirydd Panel yr OIM i ofyn am adroddiad o dan adran 34 o DMFDU ar ddarpariaethau rheoleiddio arfaethedig i wahardd gwerthu mawn a chynhyrchion sy'n cynnwys mawn erbyn diwedd 2024, gan eithrio gwerthu mawn o fewn y sectorau garddwriaeth addurnol a bwytafwy. Roedd y darpariaethau rheoleiddio arfaethedig hyn yn dod o fewn cwmipas DMFDU fel gofyniad perthnasol at ddibenion Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad.
2. Roedd yr Ysgrifennydd Gwladol wedi dod i'r casgliad y byddai budd mewn gofyn am adroddiad adran 34 oherwydd effaith y farchnad fewnol o geisio gwahardd mawn yn Lloegr, lle nad oedd gwaharddiad ar waith yn y gwledydd eraill. Nododd y cais y dylid cwblhau'r adroddiad o fewn 26 wythnos i dderbyn y cais, yn unol â chanllawiau gweithredol yr OIM.

Proses i ystyried y cais

3. Er bod Cadeirydd y Panel yn ei le pan dderbyniwyd y cais, nid oedd Panel yr OIM wedi'i benodi eto. Ystyriodd yr OIM y cais yn unol â'i egwyddorion blaenoriaethu, a gyhoeddwyd yn ei ganllawiau gweithredol.
4. Gwnaed y penderfyniad i dderbyn y cais gan Uwch Gyfarwyddwr yr OIM, ochr yn ochr ag aelod gweithredol arall o staff y CMA ac aelod anweithredol o'r CMA. Cytunwyd ar y dull hwn, a elwir yn SD+2, gan Fwrdd y CMA fel mecanwaith priodol ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn swyddogaethau marchnad fewnol.

Cwmpas y prosiect

5. Cafodd cwmpas y prosiect ei lywio gan ddwy ystyriaeth ymarferol:
 - Yr ymrwymiad i gwblhau'r adroddiad o fewn 26 wythnos i dderbyn y cais.
 - Argaeledd adnoddau cyflawni o fewn tîm yr OIM, a mynediad at gyngor economaidd a chyfreithiol.
6. Lluniodd yr eithriadau i'r rheoliadau arfaethedig y penderfyniad ar gwmpasu. Roedd y cynnig ar gyfer gwaharddiad manwerthu ar fawn erbyn diwedd 2024, gyda gwaharddiadau mewn sectorau eraill sy'n defnyddio mawn ar amserlen hirach, yn dangos y dylai'r ffocws fod ar ddefnydd domestig o fawn. Roedd gwerthiannau manwerthu yn ôl cyfaint yn fwy na dwbl gwerthiannau'r sector masnachol, a byddai'r gwaharddiad manwerthu yn digwydd yn gynt. Roedd hyn yn golygu y byddai unrhyw effeithiau ar y farchnad fewnol yn amlwg yn y sector manwerthu yn gyntaf, gan ddangos y dylai hynny fod yn faes ffocws ar gyfer yr adroddiad adran 34.

7. Er mai'r penderfyniad oedd canolbwyntio'r adroddiad ar y gwaharddiad ar werthiannau manwerthu, cydnabu cwmpasu'r prosiect ddefnyddioldeb edrych ar draws y cadwyni cyflenwi a siarad ag ystod ehangach o randdeiliaid, gan gynnwys mewn echdynnu mawn a phrosesu cyfryngau tyfu. Gan fod gorgyffwrdd rhwng y gadwyn gyflenwi manwerthu a'r gadwyn gyflenwi ar gyfer defnydd amaethyddol, rhagwelwyd y byddai hyn yn rhoi rhywfaint o fewnwelediad i effeithiau masnach ar y sector amaethyddol.
8. Roedd ymgysylltu â rhanddeiliaid drwy gydol y gadwyn gyflenwi yn bwysig er mwyn archwilio cymhellion economaidd yn y sector er mwyn deall ffactorau fel sut roedd cynhyrchion yn cael eu gwerthu, arwyddocâd cynhyrchion mewn ystodau manwerthu, argaeledd deunyddiau mewnbyn amgen, a sensitifrwydd defnyddwyr i brisiau. Ystyriwyd bod agweddau defnyddwyr yn arbennig o bwysig yn yr achos hwn, gan fod defnyddwyr yn debygol o gael dylanwad cryf ar ba mor gyflym y symudai manwerthwyr i gynhyrchion di-fawn.

Ymgysylltu â rhanddeiliaid

9. Ymgysylltodd yr OIM â rhanddeiliaid ar draws y gadwyn werth. Siaradodd y tîm ag echdynwyr mawn, proseswyr a manwerthwyr, gan weithio gyda'r corff masnach manwerthu i nodi cysylltiadau. Yn gyffredinol, roedd manwerthwyr mwy (archfarchnadoedd, siopau DIY, cadwyni canolfannau garddio) yn haws i ymgysylltu â nhw. Mae'r sector manwerthu hefyd yn cynnwys llawer o ganolfannau garddio annibynnol llai a oedd yn anoddach i'w cynnwys yn y prosiect, o ystyried eu hadnoddau mwy cyfyngedig i ymgysylltu ag ymholiadau llywodraethol. Serch hynny, llwyddodd cymdeithas fasnach i'n cysylltu â nifer o fanwerthwyr llai, yr oedd eu barn yn bwysig.
10. Comisiynodd yr OIM arolwg ffôn o ddefnyddwyr a oedd wedi prynu cyfryngau tyfu yn y 12 mis hyd at fis Tachwedd 2022. Cwblhawyd cyfanswm o 182 o gyfweliadau.
11. Roedd y prosiect yn anelu at ledaeniad daearyddol o ymgysylltiad rhanddeiliaid, ond mae ôl troed y sector ar draws y pedair gwlad yn amrywiol. Er enghraifft, mae echdynnu a phrosesu mawn sylweddol yn yr Alban a Gogledd Iwerddon, ychydig bach o echdynnu yn Lloegr a dim yng Nghymru.
12. Treuliwyd cryn dipyn o'r amserlen o 26 wythnos ar ymgysylltu â rhanddeiliaid.

Ymgysylltiad â'r Llywodraeth

13. Chwaraeodd tîm polisi Defra ran bwysig wrth helpu tîm yr OIM i wneud rhai cysylltiadau cychwynnol, dylanwadol o fewn y diwydiant. Profodd hyn yn arbennig o ddefnyddiol pan nad oedd cysylltiadau cychwynnol â rhai o'r cynhyrchwyr cyfryngau tyfu mwy yn cynhyrchu ymatebion.

14. Cadwyd y llywodraethau datganoledig yn wybodus, gan gynnwys rhannu casgliadau blaenllaw, gan y byddai rheoleiddio Defra yn effeithio ar y farchnad fanwerthu fwyaf ar gyfer mawn yn y DU (a oedd yn farchnad allweddol i fusnesau yn yr Alban a Gogledd Iwerddon). Nododd yr adroddiad safbwyntiau polisi'r llywodraethau datganoledig, ac ystyriodd y tebygolrwydd y gallai manwerthwyr yn Lloegr ddibynnu ar Egwyddorion Mynediad i'r Farchnad i gael cyfryngau tyfu sy'n seiliedig ar fawn o fannau eraill yn y DU ar ôl i'r gwaharddiad fod ar waith. Daeth yr adroddiad i'r casgliad bod cymhellion cyfyngedig i wneud hynny.
15. Roedd ymgysylltu'n bwysig i sicrhau bod y llywodraethau datganoledig yn teimlo'n hyderus ynghylch proses yr OIM i baratoi adroddiad adran 34, i adeiladu'r berthynas a chodi ymwybyddiaeth o'r gallu i ofyn am adroddiad.

Llywodraethu a chymeradwyo adroddiad

16. Gan nad oedd Panel yr OIM wedi'i benodi eto, wrth ysgrifennu'r adroddiad, cefnogwyd tîm y prosiect gan Grŵp Cynghori'r OIM (OAG). Roedd y grŵp dros dro hwn (a ddiddymwyd ar ôl penodi Panel yr OIM) yn cynnwys aelodau Panel Cystadleuaeth CMA a oedd yn gyfarwydd â'r dirwedd bolisi ledled y DU. Darparodd yr OAG gyngor ac arweiniad mewn modd tebyg i'r ffordd y mae Panel yr OIM yn gweithredu.
17. Rhannwyd yr adroddiad terfynol gyda Bwrdd y CMA a'i lofnodi drwy broses safonol 'Uwch Gyfarwyddwr +2' y CMA ym mis Ionawr 2023. (Mae'r broses hon yn cynnwys Uwch Gyfarwyddwr yn ystyried yr adroddiad ochr yn ochr â dau arall, yn yr achos hwn y Cyfarwyddwr Gweithredol sy'n gyfrifol am yr OIM a Chadeirydd Panel yr OIM). Anfonwyd yr adroddiad at Ysgrifennydd Gwladol Defra ar 2 Chwefror 2023. Mae DMFDU yn rhoi hyd at 15 diwrnod o awdurdod i'r sawl sy'n gofyn am adolygiad o adroddiad adran 34.
18. Yn dilyn adolygiad Defra, anfonwyd yr adroddiad at y llywodraethau datganoledig. Roedd ganddynt ddau ddiwrnod i adolygu'r adroddiad cyn ei gyhoeddi. Cyhoeddwyd yr adroddiad ar 21 Chwefror 2023.

Astudiaeth Achos OIM 2: Prosiect Ymchwil Plastigau Untro

Cyflwyniad

1. Dros y degawd diwethaf, mae Llywodraethau ar draws y pedair gwlad yn y DU wedi bod yn cymryd camau i reoleiddio cynhyrchion plastig untro (SUP) am resymau amgylcheddol. Ar 29 Gorffennaf 2024, lansiodd Swyddfa'r Farchnad Fewnol (OIM) brosiect ar ei liwt ei hun i adolygu effeithiau rheoliadau SUP, gyda ffocws penodol ar weithrediad marchnad fewnol y DU. Yn dilyn ei adolygiad, cyhoeddodd yr OIM ei [adroddiad](#) SUP ar 12 Chwefror 2025.
2. Yr adolygiad hwn oedd y cyntaf o'i fath gan yr OIM. Llwyddodd yr OIM i ganolbwyntio ar gyflawni a sicrhau'r prosiect SUP wrth gynnal perthnasoedd da â rhanddeiliaid allanol, gan gynnwys y pedair llywodraeth ac amrywiaeth o fusnesau.

Sut cafodd cwmpas y gwaith ei bennu i ddechrau

3. Penderfynwyd ar gwmpas amcanion allweddol y prosiect yn dilyn cyfnod o ymchwil gefndirol ar reoliadau SUP ledled y DU. Galluogodd hyn y tîm prosiect i ddatblygu nifer o feysydd ffocws allweddol i'w harchwilio, er enghraifft:
 - a. sut mae busnesau (mawr, bach a chanolig) wedi ymateb i wahaniaethau mewn rheoliadau SUP ar draws gwledydd y DU, a'r ffactorau sy'n dylanwadu ar eu penderfyniadau;
 - b. unrhyw effeithiau ar farchnad fewnol y DU (yn hytrach nag effaith polisi rheoliadau SUP eu hunain).
4. Fel rhan o'r broses gwmpasu, cytunwyd y byddai'r Arolygydd Masnachol yn cynnal astudiaeth sy'n edrych yn ôl ac ymlaen yn archwilio effeithiau cronol posibl gwahaniaeth/aliniad rheoleiddiol ar farchnad fewnol y DU. Y cyfnod amser o fewn y cwmpas oedd o 2011 (y cyfyngiad cynharaf ar ddefnyddiau plastig, h.y. y tâl am fagiau plastig a gyflwynwyd gan Lywodraeth Cymru) ymlaen, ac ystyriodd y cyfyngiadau a gyhoeddwyd ar gyfer y dyfodol (e.e. y gwaharddiad ar weips gwlyb plastig, y gwaharddiad ar fêps untro ledled y DU a Cham 2 o waharddiad plastig untro Llywodraeth Cymru sy'n cynnwys bagiau siopa, caeadau polystyren a chynhyrchion ocsio-ddiraddiadwy).
5. O ystyried bod nodau cynaliadwyedd yn rhai hirdymor, rhagwelwyd y byddai gan dimau polisi a busnesau farn ar gyfeiriad teithio rheoliadau posibl eraill yn y dyfodol. Nod yr astudiaeth oedd casglu'r rhain ac ystyried unrhyw gysylltiadau ehangach â Chyfrifoldebau Estynedig Cynhyrchwyr ehangach.
6. Dechreuodd y prosiect gyda chwmpas prosiect eang gan gynnwys pob cynnyrch SUP sydd â chyfyngiadau cyfredol neu arfaethedig, gan gynnwys cyfyngiadau pris. Caniataodd hyn i'r tîm prosiect estyn allan at ystod eang o randdeiliaid gan gadw hyblygrwydd i gyfyngu'r cwmpas.

7. Er mwyn datblygu sylfaen dystiolaeth gyfoethog ar gyfer yr adroddiad, roedd yr OIM yn bwriadu ymgysylltu â busnesau ym mhob cam o'r gadwyn gyflenwi, gan gynnwys gweithgynhyrchwyr, cyfanwerthwyr, dosbarthwyr a manwerthwyr..

Y sectorau y canolbwyntiwyd arnynt

8. Nod y prosiect oedd datblygu mewnwelediadau penodol i sectorau mewn perthynas ag eitemau SUP ac effaith gwahanol gyfyngiadau rheoleiddio cenedlaethol ar fusnesau. Ystyriodd y prosiect ystod o gynhyrchion ar wahanol lefelau o'r gadwyn gyflenwi..
9. Llwyddodd yr OIM i gasglu sylfaen dystiolaeth gyfoethog o wybodaeth ansoddol gan gynnwys dros 40 o gyfweiliadau uniongyrchol, ymatebion holiaduron ar-lein, cyflwyniadau uniongyrchol a mathau eraill o ymgysylltu.
10. Nododd yr OIM y gall gwaharddiadau ar SUP gael effeithiau amrywiol ar wahanol sectorau ac ar fusnesau o fewn yr un sector. Dywedwyd wrth yr OIM y gall gwaharddiad gael effaith lai mewn rhai rhannau o'r gadwyn gyflenwi; er enghraifft, ar gyfer manwerthwyr mwy lle nad yw costau cynnyrch SUP yn gyfran sylweddol o'u costau. I'r gwrthwyneb, dywedwyd wrth yr OIM fod gwaharddiad yn aml yn cael effaith fwy ar fentrau bach a chanolig (SMEs), sydd yn aml â llai o wybodaeth am newidiadau rheoleiddio sydd ar ddod, er bod yr OIM hefyd wedi clywed bod rhai SMEau llai yn y sector bwyd-i-fynd wedi osgoi'r costau hyn trwy barhau i ddefnyddio eitemau SUP gwaharddedig rhatach.
11. Dangosodd yr ymgysylltiad â rhanddeiliaid fod darparwyr SUP o bob maint ac ym mhob sector sy'n masnachu ledled y DU yn tueddu i weld y DU fel marchnad unedig, gyda rhai'n mynd ymhellach ac yn ystyried yr UE a'r DU fel marchnad sengl. Dywedodd bron pob busnes wrthym eu bod yn ffafrio'n gryf i weithio i un set o reoliadau o leiaf ledled y DU, gyda rhai hefyd yn ffafrio cyd-fynd â rheoliadau'r UE.

Sut yr ymgysylltwyd â'r Panel OIM

12. Yn ogystal â chynnig syniadau ar SUP fel pwnc posibl ar gyfer adroddiad o dan adran 33 DMFDU, rhoddodd y tîm prosiect gyflwyniadau rheolaidd a diweddariadau llafar i'r Panel OIM ar brosiect SUP yng nghyfarfodydd y Panel OIM yn ystod y prosiect, gyda'r Panel yn gweithredu fel grŵp tasg sefydlog yn unol â [Chanllawiau Bwrdd y CMA ar Grwpiau Tasg \(Saes.\)](#).
13. Yn ogystal, ar ddechrau'r prosiect, cynullwyd grŵp llai o Aelodau Panel yr OIM fel 'ffrindiau beirniadol' i ddarparu cyngor a phrofiad parhaus ar y canfyddiadau allweddol a oedd yn dod i'r amlwg. Ymgysylltwyd â'r 'ffrindiau beirniadol' hyn i drafod canfyddiadau cynnar a themâu craidd yn ogystal â chysylltu tîm y prosiect â rhanddeiliaid allanol.
14. Darparwyd yr adroddiad drafft i'r Panel OIM i wneud sylwadau arno cyn i'r adroddiad gael ei ddarparu i grŵp gwneud penderfyniadau SD+2 OIM (a oedd yn cynnwys Uwch Gyfarwyddwr OIM ynghyd â Chyfarwyddwr Gweithredol ac Anweithredol CMA) fel rhan o'n trefniadau llywodraethu ar gyfer cymeradwyo a chyhoeddi.

Sut yr ymgysylltwyd â'r llywodraethau

Roedd yr ymgysylltu â'r llywodraethau yn rhan allweddol o brosiect SUP. Nododd ymgysylltu cynnar â'r llywodraethau nifer o gwestiynau y byddent yn eu cael yn ddefnyddiol i brosiect SUP eu harchwilio. Yn ogystal, ar ôl y lansio, cynhaliwyd cyfarfodydd â'r timau polisi a'r timau cyfansoddiadol o'r pedair llywodraeth a alluogodd yr OIM i roi'r wybodaeth ddiweddaraf a rhannu canfyddiadau allweddol. Trefnodd yr OIM broses 'roi'n ôl' werthfawr cyn cyhoeddi adroddiad SUP i ganiatáu i'r llywodraethau wneud sylwadau ac egluro unrhyw anghywirdebau ffeithiol.

15. Gofynnodd yr OIM hefyd am adborth gan y llywodraethau ar ôl cyhoeddi. Roedd yr adborth yn gadarnhaol ac yn cynnwys adborth bod: y casgliadau a'r argymhellion yn adroddiad SUP yn adnodd defnyddiol i gyfeirio ato ar gyfer datblygu polisi; bod y berthynas waith rhwng yr OIM a'r llywodraethau yn dda; a bod yr adroddiad yn nodi canfyddiadau na chawsant eu nodi mewn asesiadau effaith economaidd blaenorol.

Casgliad

16. Taflodd yr adroddiad oleuni ar sut mae busnesau wedi addasu i gyfyngiadau ar eitemau plastig untro, gan fabwysiadu set sengl o safonau yn aml a oedd yn eu galluogi i gydymffurfio â'r holl reoliadau cenedlaethol ar yr un pryd. Canfu'r adroddiad hefyd fod y pedair llywodraeth yn gweithio'n effeithiol gyda'i gilydd, ar ôl ystyried gwersi a ddysgwyd o gyflwyno rheoliadau SUP blaenorol.
17. Er mwyn cefnogi llunwyr polisi ledled y DU i reoli gwahaniaethau rheoleiddiol yn y dyfodol rhwng gwledydd, nododd yr adroddiad argymhellion ymarferol, gan dynnu ar y mewnwediadau a'r adborth gan randdeiliaid a gafwyd drwy'r astudiaeth.

Atodiad E: Adolygiad Statudol

Adolygiad o'r defnydd o bwerau diwygio Rhannau 1 a 2

Rhan 1

1. O dan adran 13 o Ddeddf Marchnad Fewnol y Deyrnas Unedig 2020 mae'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol gynnal adolygiad o unrhyw ddefnydd a wnaed o bwerau diwygio Rhan 1 (a roddir gan adrannau 6(5), 8(7) a 10(2) o'r Ddeddf).
2. Yn ystod y cyfnod a ganiateir rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol —
 - a. cynnal adolygiad o unrhyw ddefnydd a wnaed o bwerau diwygio Rhan 1,
 - b. paratoi adroddiad o'r adolygiad, a
 - c. gosod copi o'r adroddiad gerbron y Senedd.
3. Wrth gynnal yr adolygiad rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol —
 - a. ymgynghori â Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru ac Adran yr Economi yng Ngogledd Iwerddon,
 - b. ystyried unrhyw adroddiadau perthnasol a wnaed, neu gyngor a roddwyd, gan yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd o dan Ran 4, ac
 - c. asesu effaith ac effeithiolrwydd unrhyw newidiadau a wneir o dan bwerau diwygio Rhan 1.
4. Y cyfnod a ganiateir yw'r cyfnod sy'n dechrau gyda thrydydd pen-blwydd pasio'r Ddeddf hon ac yn gorffen gyda'r pumed pen-blwydd.
5. Os nad yw unrhyw bŵer diwygio Rhan 1 wedi'i ddefnyddio erbyn yr amser y cynhelir yr adolygiad, mae'r adran hon yn cael effaith —
 - a. fel pe bai'r adroddiad sy'n ofynnol gan 2. uchod, i'r graddau y mae'n ymwneud â'r pŵer hwnnw, yn adroddiad sy'n cynnwys —
 - i. datganiad i'r perwyl nad yw'r pŵer wedi'i ddefnyddio ers iddo ddod i rym, ac
 - ii. unrhyw wybodaeth arall sy'n ymwneud â'r datganiad hwnnw y mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn ei hystyried yn briodol i'w rhoi, ac
 - b. fel pe na bai gofynion is-adran (3) yn gymwys mewn perthynas â'r pŵer hwnnw.

Rhan 2

6. O dan Adran 22 o Ddeddf Marchnad Fewnol y Deyrnas Unedig 2020 mae'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol adolygu unrhyw ddefnydd a wnaed o bwerau diwygio Rhan 2 (a roddir gan adrannau 18(2) a 21(8) o'r Ddeddf).
7. Yn ystod y cyfnod a ganiateir rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol -
 - a. cynnal adolygiad o unrhyw ddefnydd a wnaed o bwerau diwygio Rhan 2,
 - b. paratoi adroddiad o'r adolygiad, a
 - c. gosod copi o'r adroddiad gerbron y Senedd.

8. Wrth gynnal yr adolygiad rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol —
 - a. ymgynghori â Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru ac Adran yr Economi yng Ngogledd Iwerddon,
 - b. ystyried unrhyw adroddiadau perthnasol a wnaed, neu gyngor a roddwyd, gan yr Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd o dan Ran 4, and
 - c. asesu effaith ac effeithiolrwydd unrhyw newidiadau a wneir o dan bwerau diwygio Rhan 2.
9. Y cyfnod a ganiateir yw'r cyfnod sy'n dechrau gyda thrydydd pen-blwydd pasio'r Ddeddf hon ac yn gorffen gyda'r pumed pen-blwydd.
10. Os nad yw unrhyw un o bwerau diwygio Rhan 2 wedi'i ddefnyddio erbyn yr adeg y cynhelir yr adolygiad, mae'r adran hon yn cael effaith —
 - a. fel pe bai'r adroddiad sy'n ofynnol gan is-adran 7. uchod, i'r graddau y mae'n ymwneud â'r pŵer hwnnw, yn adroddiad sy'n cynnwys —
 - i. datganiad i'r perwyl nad yw'r pŵer wedi'i ddefnyddio ers iddo ddod i rym, ac
 - ii. unrhyw wybodaeth arall sy'n ymwneud â'r datganiad hwnnw y mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn ei hystyried yn briodol i'w rhoi, ac
 - b. fel pe na bai gofynion is-adran (3) yn gymwys mewn perthynas â'r pŵer hwnnw.

Adolygiad Rhan 4 - gofynion statudol

11. O dan Adran 44 o Ddeddf Marchnad Fewnol y Deyrnas Unedig 2020 (y Ddeddf), mae'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol gynnal adolygiad o briodoldeb y trefniadau a wnaed ar gyfer cyflawni swyddogaethau'r Awdurdod Cystadleuaeth a Marchnadoedd (CMA) yn Rhan 4 o'r Ddeddf, er mwyn sicrhau'r perfformiad mwyaf effeithiol ac effeithlon o'r swyddogaethau hynny. Y trefniadau yw'r rhai a nodir yn:
 - a. adran 32(1) o'r Ddeddf, sy'n galluogi'r CMA i awdurdodi grŵp tasg Swyddfa'r Farchnad Fewnol (OIM) (a gyfansoddwyd o dan Atodlen 4 i Ddeddf Menter a Diwygio Rheoleiddio 2013) i gyflawni swyddogaethau'r CMA; ac
 - b. Atodlen 3 y Ddeddf, a ddiwygiodd Atodlen 4 Deddf Menter a Diwygio Rheoleiddio 2013 i wneud darpariaeth ar gyfer Swyddfa'r Farchnad Fewnol o fewn y CMA. Mae'r rhain yn cynnwys trefniadau sy'n ymwneud â'r Swyddfa Ariannol ar gyfer y Farchnad Fewnol, megis penodi a rôl aelodau panel y Swyddfa Ariannol ar gyfer y Farchnad Fewnol, gan gynnwys ei Gadeirydd, a chyfansoddiad, aelodaeth a gweithdrefnau grwpiau tasg y Swyddfa Ariannol ar gyfer y Farchnad Fewnol.
 - c. Unrhyw drefniadau a wneir o dan neu mewn cysylltiad ag adran 32(1), a'r gwelliannau a wneir gan Atodlen 3.
12. Crynhoir swyddogaethau Rhan 4 yn Nhabl 2 isod.

13. Mae'r CMA wedi cyhoeddi canllawiau o dan adran 39(1) o'r Ddeddf ar weithrediad ei swyddogaethau marchnad fewnol y DU.⁵ Mae Cod Ymddygiad⁶ yn ymwneud â'r OIM. Diben hyn yw galluogi Cadeirydd panel yr OIM ac aelodau panel yr OIM i helpu'r OIM i (a) sefydlu a chynnal enw da am degwch, annibyniaeth, uniondeb, dadansoddi trylwyr, trin gwybodaeth sensitif yn ofalus, a defnydd effeithlon o arian cyhoeddus; a (b) cyflawni ei ddyletswydd i weithredu'n deg mewn perthynas â'r awdurdodau cenedlaethol perthnasol, fel sy'n ofynnol o dan adran 31(4) o'r Ddeddf.
14. Wrth gynnal yr adolygiad, mae'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol asesu, ymhlith pethau eraill:
- a. y ffordd y mae swyddogaethau Rhan 4 wedi cael eu cyflawni gan y CMA drwy grwpiau tasg Swyddfa'r Farchnad Fewnol; ac
 - b. unrhyw fanteision neu anfanteision parhau â'r trefniadau y cyfeirir atynt ym mharagraff 1(a)-(c), o'i gymharu â ffyrdd posibl eraill o ddarparu ar gyfer cyflawni swyddogaethau Rhan 4 (gan gynnwys trefniadau posibl nad ydynt yn cynnwys y CMA).
15. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol baratoi adroddiad ar yr adolygiad.
- Gofynion gweithdrefnol sy'n ymwneud ag adolygiad Rhan 4
16. Wrth gynnal yr adolygiad, mae'n ofynnol i'r Ysgrifennydd Gwladol ymgynghori â Gweinidogion yr Alban, Gweinidogion Cymru ac Adran yng Ngogledd Iwerddon. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol hefyd anfon drafft o'r adroddiad arfaethedig ar yr adolygiad atynt, gan wahodd sylwadau ynghylch cynnwys yr adroddiad, ac yna ystyried y sylwadau hynny a phenderfynu a ddylid newid yr adroddiad yng ngoleuni hynny. Nid oes angen ymgynghori pellach, er bod yr Ysgrifennydd Gwladol yn rhydd i wneud hynny os yw'r Ysgrifennydd Gwladol yn ystyried ei fod yn briodol.
17. Ar ôl ei gwblhau, rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol gyflwyno copi o'r adroddiad gerbron Senedd y DU, Senedd yr Alban, Senedd Cymru a Chynulliad Gogledd Iwerddon.
18. Mae crynodeb o brif swyddogaethau'r CMA o dan Ran 4 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU 2020 wedi'i nodi yn Nhabl 2.

⁵ <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-the-operation-of-the-cmas-uk-internal-market-functions/guidance-on-the-operation-of-the-cmas-uk-internal-market-functions>

⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/oim-code-of-conduct/>

Tabl 2: prif swyddogaethau'r CMA o dan Ran 4 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU 2020

Darpariaeth Disgrifiad

Adrannau 31(1) i 31(3)	Amcan y CMA wrth gyflawni ei swyddogaethau: • i gefnogi, drwy gymhwysu arbenigedd economaidd ac arbenigedd technegol arall, gweithrediad effeithiol y farchnad fewnol yn y Deyrnas Unedig (gyda chyfeiriad penodol at ddibenion Rhannau 1, 2 a 3) • mae'r amcan hwn yn cynnwys, yn benodol, cefnogi gweithrediad y farchnad fewnol er budd pob rhan o'r DU ac er budd defnyddwyr nwyddau a gwasanaethau, a dosbarthiadau eraill o bobl sydd â diddordeb yn ei gweithrediad
Adran 31(6)	Swyddogaeth gyffredinol: • gall y CMA roi gwybodaeth neu gyngor i'r Ysgrifennydd Gwladol ar faterion sy'n ymwneud â'i swyddogaethau o dan Ran 4 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU
Adran 33	Monitro ac adrodd ar weithrediad y farchnad fewnol • gall y CMA gynnal adolygiadau ar unrhyw fater y mae'n ei ystyried yn berthnasol i asesu neu hyrwyddo gweithrediad effeithiol y farchnad fewnol a darpariaethau Rhannau 1 i 3 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU. Gall y CMA dderbyn ac ystyried cynigion ar gyfer cynnal yr adolygiadau hyn a gall baratoi a chyhoeddi adroddiad ar yr adolygiadau hyn. (Is-adrannau (1) i (3)) • Rhaid i'r CMA baratoi adroddiadau blynyddol ar weithrediad y farchnad fewnol a datblygiadau o ran effeithiolrwydd gweithrediad y farchnad fewnol. (Gweler, yn benodol, is-adrannau (5) ac (8)) • Rhaid i'r CMA baratoi adroddiadau bob 5 mlynedd sy'n ymdrin â materion penodol, gan gynnwys effeithiolrwydd gweithrediad Rhannau 1 i 3 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU a'r rhyngweithio rhwng gweithrediad y Rhannau hynny a chytundebau fframweithiau cyffredin. Rhaid cyflwyno adroddiadau blynyddol a phob 5 mlynedd gerbron Senedd y DU, Senedd yr Alban, Senedd Cymru a Chynulliad Gogledd Iwerddon. (Gweler, yn benodol, is-adrannau (6) ac (8))
Adran 34	Cyngor ar ddarpariaethau rheoleiddio arfaethedig ar gais • yn amodol ar fodloni rhai amodau a gofynion eraill yn adran 34, gall y CMA, ar gais awdurdod cenedlaethol perthnasol (sy'n golygu Ysgrifennydd y Wladwriaeth, gweinidogion yr Alban, gweinidogion Cymru neu adran yng Ngogledd Iwerddon) roi cyngor neu ddarparu

Darpariaeth Disgrifiad

adroddiad i'r awdurdod hwnnw mewn perthynas â darpariaeth reoleiddio arfaethedig.

Gall y cyngor a roddir neu'r adroddiad a baratoir ystyried, ymhlith pethau eraill, effeithiau economaidd posibl darpariaeth reoleiddio arfaethedig ar weithrediad effeithiol y farchnad fewnol.

Adran 35 Darparu adroddiad ar gais ar ôl i ddarpariaeth reoleiddiol gael ei phasio neu ei gwneud

- yn amodol ar fodloni gofynion penodol yn adran 35, gall y CMA, ar gais awdurdod cenedlaethol perthnasol (gweler uchod), ddarparu adroddiad i'r awdurdod hwnnw mewn perthynas ag effaith darpariaeth reoleiddiol sydd wedi'i phasio neu ei gwneud ar weithrediad effeithiol y farchnad fewnol

Adran 36 Adroddiad ar gais ar ddarpariaeth yr ystyrir bod ganddi effeithiau niweidiol

- yn amodol ar fodloni gofynion adran 36, gall y CMA, ar gais awdurdod cenedlaethol perthnasol (gweler uchod), ddarparu adroddiad i'r awdurdod ar effaith economaidd darpariaeth reoleiddiol sydd wedi'i phasio neu wedi'i gwneud, lle mae'r awdurdod sy'n gofyn o'r farn bod gweithrediad y ddarpariaeth reoleiddiol yn niweidiol, neu y gallai ddod yn niweidiol, i weithrediad effeithiol y farchnad fewnol yn y Deyrnas Unedig

Adran 39 Cyngor a gwybodaeth gyffredinol ynghylch arfer swyddogaethau'r CMA

- rhaid i'r CMA baratoi a chyhoeddi cyngor a gwybodaeth gyffredinol ynghylch sut y mae'n disgwyl mynd ati i arfer ei swyddogaethau o dan adrannau 33 i 36

Adrannau 41 i 43 Pwerau casglu gwybodaeth

- Mae gan y CMA bwerau i gasglu gwybodaeth mewn perthynas ag arfer rhai o'i swyddogaethau, gan gynnwys o dan adrannau 33, 34, 35 a 36 o Ddeddf Marchnad Fewnol y DU. Mae'r rhain yn bwerau i orfodi'r darpariaethau hyn
